

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego

KPB.410.004.04.2021

Pani
insp. Anna Rosół
Komendant
Centrum Szkolenia Policji w Legionowie
ul. Zegrzyńska 121
05-119 Legionowo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/040 Przygotowanie wybranych podmiotów do realizacji zadań na rzecz zapewnienia porządku publicznego z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, ul. Zegrzyńska 121, 05-119 Legionowo (dalej również: CSP, Centrum, Szkoła).
Kierownik jednostki kontrolowanej	insp. Anna Rosół, Komendant CSP od 1 lutego 2016 r. ¹ – obecnie (dalej również: Komendant CSP, Komendant Centrum, Komendant Szkoły).
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Rozpatrywanie i realizacja potrzeb szkoleniowych w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego (dalej: śpb) oraz taktyki i technik interwencji.2. Obsada zajęć dydaktycznych, kompetencje, rozwój i doskonalenie kadry dydaktycznej.3. Nadzór nad realizacją zajęć dotyczących stosowania śpb oraz taktyki i technik interwencji.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2019 r. - 19 listopada 2021 r. oraz dokumenty wytworzone wcześniej lub później, niezbędne dla realizacji celu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Kontroler	Dominik Zimny, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr KPB/70/2021 z 24 września 2021 r. (akta kontroli: tom I str. 1-2)

¹ Rozkaz personalny Komendanta Głównego Policji nr 189 z dnia 25 stycznia 2016 r.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Centrum Szkolenia Policji w Legionowie działań w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego policjantów w obszarze stosowania środków przymusu bezpośredniego, broni palnej oraz taktyki i technik interwencji.

Uzasadnienie oceny ogólnej Zadania związane z organizowaniem i prowadzeniem nauczania w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego, taktyki i technik interwencji oraz posługiwania się bronią palną były realizowane w CSP podczas szkoleń zawodowych podstawowych (dalej także: SZP), w trakcie doskonalenia zawodowego centralnego (dalej także: kursów specjalistycznych), jak również doskonalenia zawodowego lokalnego. W ocenie NIK zostały one wykonane zgodnie z planem. W programach SZP oprócz podstaw prawnych, zagadnień z zakresu prewencji, ruchu drogowego, tematyki udzielania pierwszej pomocy, taktyki oraz technik interwencji oraz szkolenia strzeleckiego, omawiano również zagadnienia z zakresu etyki, praw człowieka, problematyki antydyskryminacyjnej i antykorupcyjnej. NIK zwraca jednakże uwagę na fakt, że pomimo działań podejmowanych przez Centrum nie udało się zaspokoić wszystkich potrzeb szkoleniowych funkcjonariuszy, zwłaszcza w zakresie szkoleń realizowanych w ramach kursów specjalistycznych. Ponadto, z powodu pandemii COVID-19, program szkolenia zawodowego podstawowego został znacząco ograniczony⁴. W CSP czynione były starania o zwiększenie liczby godzin na szkoleniach zawodowych podstawowych oraz prowadzone były dyżury dydaktyczne (dalej także: konsultacje) dla słuchaczy z zakresu szkolenia strzeleckiego oraz taktyki i technik interwencji, a także konsultacje metodyczne dla nauczycieli policyjnych.

NIK pozytywnie ocenia działania Komendanta CSP w zakresie obsady zajęć dydaktycznych, kompetencji oraz doskonalenia kadry prowadzącej zajęcia ze stosowania śpb, broni palnej oraz taktyki i technik interwencji. Stan zatrudnienia pozwalał na zrealizowanie zaplanowanych zajęć. Nauczyciele policyjni, prowadzący zajęcia z zagadnień objętych kontrolą posiadali wymagane przepisami prawa kompetencje oraz podnosili swoje kwalifikacje zawodowe. W toku kontroli stwierdzono jednak dużą fluktuację kadr na stanowiskach dydaktycznych CSP.

NIK pozytywnie ocenia nadzór Komendanta CSP nad realizacją zajęć i jakością kształcenia w obszarze stosowania śpb, broni palnej oraz taktyki i technik interwencji. Zajęcia dydaktyczne w przedmiotowym zakresie podlegały systematycznej ocenie jakości kształcenia. Wprowadzono także mechanizmy monitorowania i badania efektów kształcenia.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Decyzjami Komendanta Głównego Policji w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach ogłoszonego stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii – opisanymi w punkcie III 1. wystąpienia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Rozpatrywanie i realizacja potrzeb szkoleniowych w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz taktyki i technik interwencji.

1.1. Podstawy prawne działalności oraz organizacja zadań związanych z nauczaniem w CSP.

Opis stanu faktycznego

Centrum Szkolenia Policji w Legionowie zostało utworzone 27 sierpnia 1990 r. i jest, w rozumieniu ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji⁶ (dalej: ustawa o Policji), jednostką organizacyjną Policji realizującą zadania szkoły policyjnej.

Zadania Centrum określił Komendant Główny Policji, w szczególności w § 33 zarządzenia nr 1041 z 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji⁷ (dalej: zarządzenie nr 1041). Do zadań CSP należy m.in.: organizowanie oraz prowadzenie szkolenia zawodowego podstawowego i doskonalen zawodowych dla funkcjonariuszy i pracowników Policji (w tym Szkoły), prowadzenie etapów postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów do służby w Policji, udział w pracach zespołów opracowujących projekty programów szkolenia i projekty programów nauczania.

Komendant Główny Policji - zarządzeniem Nr 208 z dnia 28 lutego 2007 r.⁸ – nadał statut Centrum Szkolenia Policji w Legionowie. Zgodnie z § 2 dokumentu, nadzór nad działalnością Centrum sprawuje Komendant Główny Policji, zaś zgodnie z § 8 strukturę organizacyjną, tryb kierowania oraz zadania komórek organizacyjnych Szkoły określa regulamin. W okresie trwania kontroli obowiązywał regulamin Centrum Szkolenia Policji z dnia 13 marca 2015 r. ze zm., zastąpiony regulaminem z dnia 31 grudnia 2019 r. (dalej: regulamin CSP). Centrum kieruje Komendant przy pomocy zastępców komendanta, kierowników komórek oraz bezpośrednio podległych policjantów i pracowników (§ 3 ust. 1 regulaminu CSP). Komendant CSP powołała dwóch zastępców, w tym Zastępcę Komendanta ds. dydaktycznych – insp. Marcina Szyndlera, który nadzorował⁹ realizację zadań komórek dydaktyczno-wychowawczych CSP¹⁰.

(akta kontroli: tom I, str. 4-34, 202-230)

1.2. Potrzeby szkoleniowe oraz plany szkoleniowe i ich wykonanie.

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Komendant CSP zgłaszał potrzeby szkoleniowe Centrum Komendantowi-Rektorowi Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie (dalej: WSPol.) - zgodnie z § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji¹¹ (dalej: rozporządzenie MSWiA w sprawie szkoleń).

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1882 ze zm.

⁷ Dz. Urz. KGP nr 18 poz. 135 ze zm.

⁸ Dz. Urz. KGP nr 4, poz. 39.

⁹ Na podstawie decyzji nr 201 Komendanta Centrum Szkolenia Policji w Legionowie z dnia 21 września 2016 r. ze zm. zastąpionej decyzją nr 59 Komendanta Centrum (...) z dnia 3 czerwca 2020 r. w sprawie nadania upoważnień do załatwiania spraw i wykonywania czynności w imieniu Komendanta Centrum Szkolenia Policji w Legionowie ze zm.

¹⁰ Wszystkie zakłady funkcjonujące w Centrum nadzorowane były przez Zastępcę Komendanta ds. dydaktycznych.

¹¹ Dz. U. nr 126, poz. 877 ze zm.

Komendant CSP sporządzał, w uzgodnieniu z kierownikiem komórki organizacyjnej właściwej w sprawach szkolenia Komendy Głównej Policji¹², roczne plany szkoleń, które miały odbywać się w Centrum w danym roku. Przy sporządzaniu rocznych planów uwzględniano zsumowane potrzeby szkoleniowe oraz możliwości CSP w zakresie organizowania i prowadzenia szkoleń¹³. W badanym okresie roczne plany szkoleń¹⁴ zostały zatwierdzone przez dyrektora Biura Kadr, Szkoleń i Obsługi Prawnej Komendy Głównej Policji (dalej: BKSiOP KGP). Pierwotne plany ulegały korektom¹⁵ m.in. w związku z:

- zmianami liczby uczestników szkoleń i kursów w trakcie ich trwania, spowodowanymi np. rezygnacją bądź usunięciem słuchacza,
- zmianami rzeczywistej liczby uczestników szkoleń i kursów w zestawieniu z ich planowaną liczbą,
- decyzjami BKSiOP KGP o wprowadzeniu danego szkolenia bądź odstąpieniu od szkolenia,
- zmianami dat szkoleń i kursów.

Szkolenia SZP ujęte w planach rocznych CSP po korektach (za lata 2019 i 2020) zostały zrealizowane.

Komendant CSP identyfikował również potrzeby doskonalenia centralnego prowadzonego w formie kursów specjalistycznych i sporządzał - w uzgodnieniu z kierownikiem komórki organizacyjnej właściwej w sprawach szkolenia Komendy Głównej Policji - roczne plany doskonalenia centralnego, które były następnie zatwierdzane przez Dyrektora BKSiOP KGP.

(akta kontroli: tom I, str. 35-36, 47-201)

Zgodnie z § 3 decyzji nr 232 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 lipca 2019 r. *w sprawie opracowania, wprowadzania, zmiany i uchylania programów szkolenia zawodowego i programów nauczania*¹⁶ (dalej: decyzja nr 232), projekty programów szkoleń zawodowych, opracowywane były przez zespoły powoływane przez Komendanta Głównego Policji na wniosek kierownika komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej w sprawach szkolenia (dyrektora BKSiOP KGP), natomiast projekty programów nauczania opracowywały zespoły powoływane przez Komendanta Głównego Policji na wniosek uprawnionego podmiotu, składany do ww. kierownika (dalej: zespół/-oły programowy/-e).

Komendant Główny Policji, w decyzjach powołujących zespoły programowe, określał zakres zmian programowych nad którymi miały pracować przedmiotowe zespoły. Każdy nowy bądź zmieniony program szkolenia lub nauczania był wprowadzony w życie odpowiednią decyzją Komendanta Głównego Policji.

Centrum występowało do BKSiOP KGP z wnioskami o zmianę powierzonych programów, nie dotyczyły one jednak programów i kursów zawierających tematykę stosowania śpb, broni palnej oraz taktyki i technik interwencji.

(akta kontroli: tom II, str. 2-3, 14-19)

W okresie objętym kontrolą nauczyciele policyjnie CSP trzykrotnie uczestniczyli w pracach zespołów programowych dotyczących programów szkolenia bądź nauczania zawierających tematykę stosowania śpb, broni palnej oraz taktyki i technik interwencji, tj.:

- w zespole programowym powołanym decyzją nr 248 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 września 2020 r. w sprawie opracowania projektu zmiany

¹² tj. Dyrektorem Biura Kadr, Szkoleń i Obsługi Prawnej Komendy Głównej Policji (dalej: dyrektor BKSiOP KGP).

¹³ Wynikające m.in. z liczby miejsc noclegowych, liczby miejsc na stołówce oraz warunków epidemiologicznych panujących w Polsce po wybuchu pandemii COVID-19.

¹⁴ Określające limity miejsc oraz terminy rozpoczęcia i zakończenia szkoleń zawodowych podstawowych.

¹⁵ Dyrektor BKSiOP KGP zatwierdzał również korekty do rocznych planów szkoleń w CSP.

¹⁶ Dz. Urz. KGP poz. 97.

programu nauczania na kursie specjalistycznym dla instruktorów strzelań policyjnych oraz projektu zmiany programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie doskonalenia umiejętności instruktorów strzelań policyjnych;

- w zespole programowym powołanym decyzją nr 64 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 marca 2021 r. w sprawie opracowania projektu zmian w programie *szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach ogłoszonego stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii;*
- w zespole programowym powołanym decyzją nr 202 Komendanta Głównego Policji z dnia 9 sierpnia 2021 r. w sprawie opracowania projektów *programów doskonalenia zawodowego dla absolwentów szkoleń zawodowych podstawowych realizowanych w warunkach ogłoszonego stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.*

W trakcie prac nad programami szkolenia lub nauczania, zawierającymi tematykę stosowania śpb, Komendant CSP prezentowała swoje stanowisko, oceniając treści zawarte w projektach programów nauczania bądź szkolenia pod kątem dydaktycznych i finansowych możliwości ich realizacji. Komendant CSP bądź jego zastępcy zwracali także uwagę na konkretne zagadnienia związane z prawidłowym procesem nauczania oraz szkolenia policjantów, w tym:

- na konieczność umieszczenia w programie nauczania *na kursie specjalistycznym dla instruktorów strzelań policyjnych oraz w programie nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie doskonalenia umiejętności instruktorów strzelań policyjnych*¹⁷ listy wyposażenia dydaktycznego, określającej pomoce dydaktyczne i wyposażenie techniczne niezbędne do osiągnięcia celów założonych programem¹⁸;
- na potrzebę pilnego uzupełnienia projektu programu *szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii* (dalej również: szkolenia SZPE) o: ćwiczenia dot. oględzin miejsca zdarzenia jak również propozycję powołania zespołu programowego, który powinien m.in. rozważyć zwiększenie liczby godzin zarówno zajęć praktycznych/ćwiczeń jak i teoretycznych (w tym ze stosowania śpb)¹⁹;
- na potrzebę zwiększenia - podczas szkolenia SZPE - liczby godzin: strzelań przygotowawczych (JM09/JS02/KPN1)²⁰ - uzasadniając to faktem pierwszego kontaktu z bronią palną większości uczestników SZP; zwiększenia liczby godzin strzelań szybkich (JM09/JS03) – argumentując, że *umiejętności nabyte podczas tego etapu zajęć mają największe zastosowanie podczas użycia broni przez policjantów, poza tym w oparciu o umiejętności nabyte podczas strzelań szybkich kształci się większość umiejętności posługiwania się bronią palną na etapie strzelań dynamicznych i sytuacyjnych; przeniesienia części godzin szkoleniowych z użycia innych rodzajów broni palnej na strzelania szybkie (JM09/JS03) eksplikując, że (...) biorąc pod uwagę niezwykle ubogi budżet godzin przeznaczonych na kształcenie umiejętności z posługiwania się bronią palną, proponuję skupić uwagę na elementarnych technikach posługiwania się bronią palną krótką*²¹;

¹⁷ Opracowywanych przez zespół powołany decyzją Nr 248 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 września 2020 r.

¹⁸ Pismo Komendant CSP z dnia 16 listopada 2020 r. (sygn. C-2054/1991/DK/20).

¹⁹ E-mail Zastępcy Komendanta CSP ds. dydaktycznych z 18 maja 2020 r. stanowiący odpowiedź na e-mail Zastępcy Komendanta-Prorektora WSPol. z 15 maja 2020 r.

²⁰ Skrót JM(X) oznacza jednostkę modułową nr X; skrót JS(X) oznacza jednostkę szkoleniową nr X; skrót KPN(X) oznacza kluczowy punkt nauczania nr X.

²¹ Pismo Zastępcy Komendanta CSP z dnia 17 lipca 2020 r. (sygn. C-1359/1352/DK/20).

- na zapisy propozycji programu szkolenia SZPE obejmującego 485 godzin zajęć dydaktycznych²². Po przeprowadzeniu przez CSP jego analizy ustalono m.in., że treści programowe oraz cele wskazane w JM07 *Udział w działaniach związanych z przywracaniem zbiorowo naruszonego porządku publicznego* muszą uwzględniać całościową problematykę zagadnienia z uwagi na to, iż policjanci pełniąc służbę w oddziałach prewencji, często biorą udział w realizacji zadań związanych z sytuacjami kryzysowymi czy bezpieczeństwem imprez masowych, a skuteczna realizacja takich zadań wymaga nabycia podstawowej wiedzy teoretycznej i praktycznej zawartej dotychczasowo w programie SZP JM07²³;
- na potrzebę zwiększenia liczby dni przeznaczonych na realizację programu szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii²⁴ z uwagi na bardzo duże obciążenie słuchaczy (uśrednioną) liczbą zajęć w ciągu dnia szkoleniowego, a co za tym idzie dużym wzrostem ryzyka nabywania przez nich kontuzji, w tym uniemożliwiających kontynuowanie przez nich szkolenia²⁵.

(akta kontroli: tom II, str. 14-19, 158-372)

Komendant Szkoły wyjaśniła, że (...) kierownictwo Centrum Szkolenia Policji niejednokrotnie sygnalizowało potrzebę wprowadzenia stosownych modyfikacji w treści projektowanych programów, co mogłoby, w ocenie Centrum, przyczynić się do bardziej optymalnego osiągnięcia celu, tj. przygotowania absolwenta szkolenia/kursu do realizacji zadań na przydzielonym mu w jednostce organizacyjnej Policji stanowisku służbowym. Jednak ostatecznie wprowadzone programy szkolenia i programy nauczania wskazywały, że nie wszystkie uwagi i propozycje zgłaszane na etapie projektowania do WSPol. znalazły swoje odzwierciedlenie w treściach nauczania.

(akta kontroli: tom VI, str. 148-149)

W 2019 r. w CSP 8 szkoleń SZP²⁶ realizowanych było na podstawie programu wprowadzonego decyzją nr 405 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 grudnia 2016 r., który został zmieniony decyzją nr 130 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 grudnia 2017 r. Szkolenia te trwały **143 dni szkoleniowych/1117 godzin lekcyjnych**. Dwa szkolenia SZP²⁷ realizowane były w całości zgodnie z decyzją nr 168 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2019 r. (dalej: decyzja 168/19) i trwały **144 dni szkoleniowe/1123 godziny lekcyjne**.

W związku z dotarciem do Polski na początku marca 2020 r. choroby COVID-19:

- pismem dyrektora BKSiOP²⁸ z 12 marca 2020 r., zgodnie z poleceniem Komendanta Głównego Policji, odwołane zostały wszystkie realizowane i planowane do realizacji przedsięwzięcia szkoleniowe z wyłączeniem szkolenia zawodowego podstawowego oraz studiów I stopnia na kierunku Nauka o Policji;
- pismem dyrektora BKSiOP²⁹ z 13 marca 2020 r. wprowadzona została przerwa (do odwołania) w realizacji edycji szkolenia zawodowego podstawowego, oznaczonych symbolami: SZP-5/19, SZP-6A19, SZP-1A/20, SZP-2/20;

²² Szczegółowy opis szkolenia znajduje się w dalszej części wystąpienia.

²³ Pismo Zastępcy Komendanta CSP z dnia 9 września 2020 r. (sygn. CD-1932/DK/20).

²⁴ Opracowywanych przez zespół powołany decyzją Nr 64 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 marca 2021 r.

²⁵ Pismo Komendanta CSP z dnia 27 maja 2021 r. (sygn. C-1481/1991/DK/2021).

²⁶ tj.: SZP-5/18, SZP-5A/18, SZP-6/18, SZP-7/18, SZP-8/18, SZP-1B/19, SZP-2/19, SZP2A/19.

²⁷ tj.: SZP-3/19 i SZP-4/1.

²⁸ sygn. L. dz. Kds-1624/20.

²⁹ sygn. L. dz. Kds-1672/20.

- pismem dyrektora BKSiOP³⁰ z 16 marca 2020 r., zgodnie z poleceniem Komendanta Głównego Policji, od 17 marca 2020 r. wprowadzona została przerwa (do odwołania) w realizacji m.in. całego szkolenia zawodowego podstawowego Policji.

W związku z ww. pismami, realizowane w tym czasie w Centrum szkolenia³¹ SZP-5/19, SZP-6A19, SZP-1A/20, SZP-2/20 zostały przerwane na czas nieokreślony.

Szkolenie SZP-5/19 zostało wznowione na podstawie decyzji nr 145 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 czerwca 2020 r.³² i trwało łącznie **128 dni szkoleniowych/1123 godziny lekcyjne**. Szkolenie SZP-6A19 zostało wznowione na podstawie decyzji nr 181 Komendanta Głównego Policji z dnia 9 lipca 2020 r.³³ i trwało ostatecznie **135 dni szkoleniowych/1083 godziny lekcyjne**. Na podstawie decyzji nr 209 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 sierpnia 2020 r.³⁴ wznowione zostało szkolenie SZP-1A/2020, a jego czas łączny czas trwania, w zależności od poszczególnych grup szkoleniowych (plutonów), był różny lecz nie dłuższy niż **105 dni szkoleniowych/709 godzin lekcyjnych**.

Decyzją nr 277 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 października 2020 r. *w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach ogłoszonego stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii* (dalej: decyzja 277/20) wprowadzono oddzielny program szkolenia SZPE. Należy zaznaczyć, że decyzja 168/19 nie straciła mocy.

Kolejne 11 szkoleń SZP³⁵, z których ostatnie zakończyło się 17 sierpnia 2021 r. było realizowanych zgodnie z programem wprowadzonym decyzją 277/20. Trwały one **64 dni szkoleniowe/485 godzin lekcyjnych**. Od lipca 2021 r. w Centrum rozpoczęło się pięć szkoleń SZP³⁶ realizowanych wg programu zmienionego decyzją nr 158 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2021 r. *zmieniającą decyzję w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach ogłoszonego stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii* (dalej: decyzja 158/21), których czas trwania wynosi **96 dni szkol./742 godziny**. Decyzjami nr 191³⁷ z 27 lipca 2021 r. oraz nr 335³⁸ z 19 października 2021 r. Komendant Główny Policji zmienił program wprowadzony decyzją 168/19, zachowując czas jego realizacji na poziomie **144 dni szkol./1123 godzin**, tzn. tyle samo ile obowiązywało podczas szkoleń SZP w okresie przed pandemią COVID-19³⁹. Szkolenie SZP-34/21 rozpoczęte 2 listopada 2021 r. oraz dwa szkolenia, których termin rozpoczęcia planowany jest w 2021 r. (tj. SZP-36/21⁴⁰ i SZP-38/21⁴¹), mają odbywać się zgodnie z programem wprowadzonym decyzją 168/19 ze zm.⁴².

(akta kontroli: tom I, str. 231-232; tom III, str. 20-21; tom VI, str. 54-61)

Decyzjami nr 318⁴³ i 319⁴⁴ Komendanta Głównego Policji z dnia 6 października 2021 r. wprowadzone zostały „kursy uzupełniające” dla absolwentów szkoleń SZPE.

³⁰ sygn. L. dz. Kds-1692/20.

³¹ realizowane wg programu wprowadzonego decyzją 168/19.

³² w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego dla edycji oznaczonej symbolem SZP-5/19.

³³ w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego dla edycji oznaczonych symbolami SZP-6/19 oraz SZP-6A/19.

³⁴ w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego dla edycji oznaczonych symbolami SZP-1/20 oraz SZP-1A/20.

³⁵ tj.: SZP-5/20, SZP-9/20, SZP-3/21, SZP-5/21, SZP-8/21, SZP-12/21, SZP-14/21, SZP-16/21, SZP-19/21, SZP-23/21 i SZP-23A/21.

³⁶ tj.: SZP-24/21, SZP-26/21, SZP-27/21, SZP-29/21, SZP-31/21.

³⁷ decyzja nr 191 Komendanta Głównego Policji z dnia 27 lipca 2021 r. *zmieniająca decyzję w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego* (dalej: decyzja 191/21).

³⁸ decyzja nr 335 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 października 2021 r. *zmieniająca decyzję w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego* (dalej: decyzja 335/21).

³⁹ Zgodnie z decyzją 168/19.

⁴⁰ planowany termin rozpoczęcia to 18 listopada 2021 r.

⁴¹ planowany termin rozpoczęcia to 6 grudnia 2021 r.

⁴² wg stanu na 12 listopada 2021 r.

⁴³ w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym doskonalącym wiedzę i umiejętności absolwentów szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego na podstawie decyzji nr 277 Komendanta Głównego Policji z dnia

W 2021 r. w terminie 15 listopada – 8 grudnia 2021 r. w CSP planowane jest rozpoczęcie jednej edycji takiego kursu⁴⁵ (ASZP277-1/21, na podstawie decyzji nr 318 KGP) dla 92 osób.

(akta kontroli: tom VI, str. 145-146, 151-153)

Program szkolenia zawodowego podstawowego dzieli się na jednostki modułowe (dalej także: JM), te zaś na jednostki szkoleniowe (dalej także: JS). Liczba **dni szkoleniowych/godzin lekcyjnych zawarta** w programie wprowadzonym decyzją 277/20 stanowiła jedynie **44,4%/43,2%**, a w programie zmienionym decyzją 158/21 - **66,7%/66,1%** liczby dni szkol./godzin lekcyjnych wynikających z programu szkolenia wprowadzonego decyzją 168/19. Tym samym w wyniku programu szkolenia wprowadzonego decyzją 277/20 oraz zmienionego decyzją 158/21 w ogóle nie realizowano następujących jednostek szkoleniowych⁴⁶:

- *Oględziny rzeczy i miejsca zdarzenia* (JM:01, JS:06),
- *Obserwacja doraźna* (JM:03, JS:08),
- *Pełnienie służby ochronnej w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia* (JM:04, JS:02),
- *Wykonywanie musztry indywidualnej i zespołowej* (JM:07, JS:02),
- *Formowanie kordonów i dwukordonów* (JM:07, JS:03),
- *Rozwijanie i zwijanie linii posterunków i linii patroli* (JM:07, JS:04),
- *Formowanie i manewrowanie tyralierą policyjną* (JM:07, JS:05),
- *Podstawy strzelania z pistoletu maszynowego* (JM09, JS05),
- *Podstawy strzelania ze strzelb gładkolufowych*⁴⁷ (JM09, JS06).

Wszystkie - poza jedną⁴⁸ - JS, które były realizowane programem wynikającym z decyzji 277/20 zostały skrócone⁴⁹, przy czym czas trwania 29 z 56 JS uwzględnionych ww. programem wynosił poniżej 50% czasu trwania tych samych JS realizowanych programem szkolenia sprzed pandemii COVID-19 (decyzja 168/19). Czas trwania wybranych jednostek szkolnych, będących przedmiotem kontroli, przedstawiony został w poniższej tabeli:

<u>Nazwa Jednostki Modułowej oraz Jednostki Szkoleniowej</u> (wynikające z programu szkolenia wprowadzonego decyzją nr 168 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2019 r.)	<u>Liczba godzin</u> wynikająca z programu szkolenia wprowadzonego decyzją nr 168 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2019 r.	<u>Liczba godzin</u> wynikająca z programu szkolenia wprowadzonego decyzją nr 277 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 października 2020 r.	procentowa wartość kolumny nr 3 w stosunku do kolumny nr 2
1	2	3	4
Liczba godzin dla JM02 (łącznie) Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego w miejscu pełnienia służby oraz podejmowanie interwencji	340	163	47,9%
Liczba godzin dla JM02 - JS03 Przygotowanie do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego	28	11	39,3%

3 października 2020 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach ogłoszonego stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

⁴⁴ w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym doskonalącym wiedzę i umiejętności absolwentów szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego na podstawie decyzji nr 158 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2021 r. (...).

⁴⁵ dla absolwentów szkoleń zawodowych podstawowych realizowanych na podstawie decyzji nr 277 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 października 2020 r. oraz decyzji nr 158 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2021 r. (realizowanych w warunkach ogłoszonego stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii).

⁴⁶ w porównaniu do programu szkolenia wprowadzonego decyzją 168/19, których kody (JM, JS) podane zostały w nawiasach.

⁴⁷ JS *Podstawy strzelania ze strzelb gładkolufowych* została przywrócona w programie szkolenia zmienionym decyzją 158/21.

⁴⁸ tj. Wprowadzenie do postępowania w sprawach o wykroczenia (JM06, JS01), czas trwania - 2 godz.

⁴⁹ w odniesieniu do programu szkolenia wprowadzonego decyzją 168/19.

Liczba godzin dla JM02 - JS04 Przygotowanie do użycia i wykorzystania broni palnej	31	13	41,9%
Liczba godzin dla JM02 - JS05 Udzielanie pierwszej pomocy	42	30	71,4%
Liczba godzin dla JM02 - JS06 Zatrzymanie osób	31	14	45,2%
Liczba godzin dla JM02 - JS07 Dokonywanie kontroli osobistej, przeglądanie zawartości bagażu, sprawdzanie ładunku	9	6	66,7%
Liczba godzin dla JM02 - JS08 Przeszukiwanie osób, pomieszczeń i rzeczy	17	8	47,1%
Liczba godzin dla JM02 - JS09 Wykonywanie poleceń uprawnionych organów oraz udzielanie pomocy i asysty	6	3	50,0%
Liczba godzin dla JM02 - JS10 Przeprowadzanie interwencji oraz postępowanie z osobami znajdującymi się pod wpływem alkoholu lub środka działającego podobnie	92	51	55,4%
Liczba godzin dla JM02 - JS11 Pełnienie służby patrolowej	49	4	8,2%
Liczba godzin dla JM07 (łącznie) Udział w działaniach związanych z przywracaniem zbiorowo naruszonego porządku publicznego	44	11	25,0%
Liczba godzin dla JM07 - JS01 Zasady regulaminowego zachowania się policjantów i elementy ceremoniału policyjnego	6	3	50,0%
Liczba godzin dla JM07 - JS02 Wykonywanie musztry indywidualnej i zespołowej	8	brak	-
Liczba godzin dla JM07 - JS03 Formowanie kordonów i dwukordonów	6	brak	-
Liczba godzin dla JM07 - JS04 Rozwijanie i zwijanie linii posterunków i linii patroli	2	brak	-
Liczba godzin dla JM07 - JS05 Formowanie i manewrowanie tyralierą policyjną	8	brak	-
Liczba godzin dla JM07 - JS06 Postępowanie policjanta w sytuacjach kryzysowych	14	8	57,1%
Liczba godzin dla JM09 (łącznie) Szkolenie strzeleckie	144	57	39,6%
Liczba godzin dla JM09 - JS01 Podstawy szkolenia strzeleckiego	16	11	68,8%
Liczba godzin dla JM09 - JS02 Strzelania przygotowawcze i statyczne	30	16	53,3%
Liczba godzin dla JM09 - JS03 Strzelania szybkie	22	8	36,4%
Liczba godzin dla JM09 - JS04 Strzelania dynamiczne	22	8	36,4%
Liczba godzin dla JM09 - JS05 Podstawy strzelania z pistoletu maszynowego	10	8	80,0%
Liczba godzin dla JM09 - JS06 Podstawy strzelania z karabinka automatycznego	10	brak	-
Liczba godzin dla JM09 - JS07 Podstawy strzelania ze strzelb gładkolufowych	13	brak	-
Liczba godzin dla JM09 - JS08 Strzelania sytuacyjne	20	8	40,0%
Liczba godzin dla JM10 (łącznie) Taktyka i techniki interwencji	195	77	39,5%

Liczba godzin dla JM10 - JS01 Kształtowanie sprawności fizycznej	35	6	17,1%
Liczba godzin dla JM10 - JS02 Stosowanie siły fizycznej jako środka przymusu bezpośredniego	44	20	45,5%
Liczba godzin dla JM10 - JS03 Umiejętności techniczne służące do realizacji interwencji policyjnych	42	17	40,5%
Liczba godzin dla JM10 - JS04 Odpieranie ataków na policjanta	32	14	43,8%
Liczba godzin dla JM10 - JS05 Bezpieczeństwo osobiste policjanta	42	20	47,6%

Za sprawą zmiany programu szkolenia wprowadzonej przez Komendanta Głównego Policji decyzją 158/21, ogólna długość szkolenia SZP została zwiększona (co opisano we wcześniejszej części wystąpienia), jednak nadal czas trwania 49 z 57 JS był krótszy - w tym 14 powyżej 50% - niż JS z programu sprzed pandemii COVID-19, wprowadzonego decyzją 168/19.

W przypadku JS pn. *Legitymowanie osób* (JM02, JS02) zgodnie z decyzją 158/21 liczba godzin przeznaczona na tą jednostkę wzrosła o dwie godziny w porównaniu z programem wprowadzonym decyzją 168/19 (z 23 do 25 godzin), jednak liczba godzin wynikająca z programu szkolenia zmienionego decyzjami 191/21 oraz 355/21 nadal wynosiła 23.

W ocenie NIK, opisane zmiany programowe, wynikające z programu szkolenia zawodowego podstawowego wprowadzonego decyzją 277/20 oraz zmienionego decyzją 158/21⁵⁰, stwarzają znaczne ryzyko, że szkolenia zawodowe podstawowe, podczas których liczba godzin szkoleniowych została znacząco zmniejszona (zwłaszcza szkolenia realizowane wg programu wprowadzonego decyzją 277/20, zmniejszającą liczbę godzin o ponad 56 punktów procentowych⁵¹), mogą nie pozwolić na w pełni prawidłowe przygotowywanie funkcjonariuszy do pełnienia służby. NIK dostrzega przy tym celowość podejmowania (opisanych we wcześniejszej części wystąpienia) kursów doskonalących, które mają na celu uzupełnienie wiedzy i umiejętności słuchaczy szkoleń SZPE. Proces ten wymaga jednak systematycznego monitorowania wiedzy słuchaczy oraz prowadzenia pogłębionych badań ewaluacyjnych, w szczególności w celu potwierdzenia dostatecznego „doszkolenia” policjantów, pozwalającego na rzetelne pełnienie przez nich dalszej służby.

Komendant CSP nie odniosła się do wprowadzanych zmian programowych w szkoleniach SZP, wyjaśniając, iż przedmiotem działalności CSP, w tym działalności podstawowej, jest szkolenie i doskonalenie zawodowe policjantów oraz pracowników Policji i jest ono wykonywane w oparciu o powierzone do realizacji programy szkoleń i doskonań zawodowych. Kierownik jednostki szkoleniowej Policji nie jest uprawniony do prowadzenia innych działań, poza pomocniczymi, a tym samym może się wypowiadać tylko w zakresie przedmiotu działalności Centrum.

(akta kontroli: tom I, str. 231-232; tom VI, str. 44, 52-61)

Zgodnie z art. 34 ust. 3 pkt 1 ustawy o Policji warunkiem uzyskania kwalifikacji zawodowych niezbędnych do mianowania na stanowisko służbowe jest ukończenie przez policjanta szkolenia zawodowego podstawowego. Stosownie do § 2 rozporządzenia MSWiA w sprawie szkoleń, szkolenie zawodowe podstawowe prowadzi się dla policjantów według programu szkolenia zawodowego policjantów właściwego dla tego szkolenia, przygotowującego policjantów do wykonywania podstawowych zadań służbowych na stanowiskach, na których są wymagane

⁵⁰ w porównaniu z programem wprowadzonym decyzją 168/19.

⁵¹ ibidem.

kwalifikacje zawodowe podstawowe. Cele szkolenia były każdorazowo określone w programach szkolenia zawodowego podstawowego obowiązujących w okresie objętym kontrolą i wynikało z nich, iż *program szkolenia przygotowuje policjanta (teoretycznie i praktycznie) do wykonywania zadań służbowych na poziomie podstawowym, na stanowisku policjanta w służbie prewencyjnej w komórkach organizacyjnych patrolowo-interwencyjnych i oddziałów prewencji Policji*. W każdym z programów wyszczególnione zostały również, szczegółowe zadania (określone treściami programowymi), które absolwent powinien potrafić realizować w wyniku uczestnictwa w szkoleniu. Dodatkowo absolwent szkolenia zawodowego podstawowego nabywa uprawnień do stosowania śpb w postaci pałki służbowej (m.in. zwykłej, szturmowej, wielofunkcyjnej i teleskopowej) i broni palnej, w tym maszynowej i broni gładkolufowej⁵², zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

Komendant Szkoły wyjaśniła, że *Zgodnie z założeniami organizacyjno-programowymi programu absolwent szkolenia zawodowego podstawowego uzyskuje kwalifikacje zawodowe do wykonywania zadań służbowych na stanowiskach, na których są wymagane kwalifikacje zawodowe podstawowe. Kursy doskonalenia zawodowego realizowane w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie nie nadają uprawnień w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego, a jedynie doskonalą zdobyte umiejętności w zakresie używania i wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego*.

W okresie objętym kontrolą Szkole powierzono do realizacji cztery kursy specjalistyczne dla instruktorów w zakresie stosowania śpb tj.:

1. kurs specjalistyczny dla instruktorów strzelań policyjnych (ISP) – 1 edycja w 2019 r. (15 osób) i jedna edycja w 2020 r. (15 osób);
2. kurs specjalistyczny dla instruktorów strzelań policyjnych w jednostkach i komórkach organizacyjnych Policji realizujących zadania w zakresie zwalczania terroryzmu (ISP-ZT) – 1 edycja w 2019 r (16 osób);
3. kurs specjalistyczny dla instruktorów w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej (OEE) – kurs nie był prowadzony w okresie objętym kontrolą;
4. kurs specjalistyczny z zakresu taktyki i technik interwencji (TITS) – 1 edycja w 2019 r (13 osób).

W CSP odbywały się również doskonalenie zawodowe centralne (dalej także: kursy specjalistyczne) oraz lokalne⁵³, w tym kursy specjalistyczne odbywające się w Zakładzie Kynologii Policyjnej w Sułkowicach⁵⁴, będącym jedyną jednostką policyjną w kraju realizującą kursy doskonalenia zawodowego z zakresu kynologii policyjnej.

Tematyka zastosowania psa służbowego jako środka przymusu bezpośredniego, była realizowana podczas:

- kursu specjalistycznego dla przewodników psów patrolowych;
- kursu specjalistycznego dla przewodników psów patrolowych do działania bez kagańca;
- kursu specjalistycznego dla przewodników psów patrolowo-tropiących;
- kursu specjalistycznego dla przewodników psów patrolowo-tropiących do działania bez kagańca;
- kursu specjalistycznego dla przewodników psów do działań bojowych bez kagańca.

⁵² Zapis o broni maszynowej i gładkolufowej nie znalazł się w programie wprowadzonym decyzją 277/20, zaś zapis o broni maszynowej nie znalazł się w programie wprowadzonym decyzją 158/21 r.

⁵³ dla funkcjonariuszy i pracowników Szkoły.

⁵⁴ będący w strukturach Centrum Szkolenia Policji w Legionowie.

Komendant CSP wyjaśniła, że absolwenci ww. kursów przygotowani są do realizacji zadań na stanowisku przewodnika psa służbowego, tym samym do realizacji zadań służbowych z psami służbowymi, podczas których pies może zostać użyty jako śpb. Wskazany obszar uwzględniony jest zarówno podczas zajęć teoretycznych, jak i praktycznych, tj. pokazów, ćwiczeń.

(akta kontroli: tom I, str. 233-249; tom VI, str. 142-145)

W 2019 r. kursy specjalistyczne w CSP ukończyło łącznie 3589 osób, co stanowiło 46,4% wskaźnika zaspokojenia potrzeb szkoleniowych, w tym m.in.:

- kurs specjalistyczny dla policjantów podejmujących interwencje wobec osób agresywnych i niebezpiecznych (ANI) ukończyło łącznie 39 osób co stanowiło 31% wskaźnika zaspokojenia potrzeb szkoleniowych;
- kurs specjalistyczny w zakresie doskonalenia umiejętności instruktorów strzelań policyjnych (DISP) ukończyło łącznie 16 osób co stanowiło 19,3% wskaźnika zaspokojenia potrzeb szkoleniowych;
- kurs specjalistyczny dla instruktorów strzelań policyjnych (ISP) ukończyło 15 osób co stanowiło 15,8% wskaźnika zaspokojenia potrzeb szkoleniowych;
- kurs specjalistyczny z zakresu taktyki i technik interwencji (TITS) ukończyło 13 osób co stanowiło 20,3% wskaźnika zaspokojenia potrzeb szkoleniowych;
- kurs specjalistyczny dla przewodników psów patrolowych do działania bez kagańca (SEP-bk) ukończyło 5 osób co stanowiło 83,3% wskaźnika zaspokojenia potrzeb szkoleniowych.

W roku 2020 kursy specjalistyczne ukończyło 1164 funkcjonariuszy co stanowiło około 16% wskaźnika zaspokojenia potrzeb szkoleniowych, w tym m.in.:

- kurs specjalistyczny dla policjantów podejmujących interwencje wobec osób agresywnych i niebezpiecznych (ANI) nie ukończył ani jeden funkcjonariusz, pomimo zapotrzebowania na poziomie 141 osób;
- kurs specjalistyczny z zakresu taktyki i technik interwencji (TITS), którego nie ukończył ani jeden funkcjonariusz, pomimo zapotrzebowania na poziomie 38 osób;
- kurs specjalistyczny dla instruktorów strzelań policyjnych (ISP) ukończyło 15 osób co stanowiło 15% wskaźnika zaspokojenia potrzeb szkoleniowych;
- kurs specjalistyczny w zakresie doskonalenia umiejętności instruktorów strzelań policyjnych (DISP), którego nie ukończył ani jeden funkcjonariusz, pomimo zapotrzebowania na poziomie 89 osób;
- kurs specjalistyczny w zakresie posługiwania się bronią palną w warunkach podwyższonego stresu (BPPS), którego nie ukończył ani jeden funkcjonariusz, pomimo zapotrzebowania na poziomie 54 osób.
- kurs specjalistyczny w zakresie szkolenia strzeleckiego z wykorzystaniem karabinka automatycznego (KA) ukończyło 24 osób co stanowiło 95,8% wskaźnika zaspokojenia potrzeb szkoleniowych.

Na dzień 22 października 2021 r. liczba słuchaczy przeszkolonych i przewidzianych do przeszkolenia kształtowała się na poziomie 2506, co daje 27% zaspokojenia potrzeb.

Szczegółowe dane za lata 2019 i 2020 zaprezentowane zostały w poniższej tabeli:

Nazwa grupy szkoleń i kursów	Zapotrzebowanie	Policjanci kończący szkolenia/kursy w roku 2019 ¹	Wskaźnik zaspokojenia potrzeb szkoleniowych	Zapotrzebowanie	Policjanci kończący szkolenia/kursy w roku 2020 ¹	Wskaźnik zaspokojenia potrzeb szkoleniowych
Szkolenia zawodowe podstawowe (SZP)	1885	1783 (12 edycji)	94,6%	1264	1214 (10 edycji)	96%

Kursy specjalistyczne	7732	3589 (78 kursów)	46,4%	7056	1164 (77 kursów)	16,5%
Inne przedsięwzięcia doskonalenia centralnego	446	440 (49 edycji)	98,7%	129	128 (16 edycji)	99,2%
Pozostałe przedsięwzięcia szkoleniowe	2106	2106 (88 przedsięwzięć)	100%	144	144 (12 przedsięwzięć)	100%
Doskonalenie zawodowe lokalne	1804 ²	1037 policjantów (osoboszkoleń) 342 pracowników (osoboszkoleń) (90 przedsięwzięć)	76,4% ³	1533	639 (osoboszkoleń) (42 przedsięwzięć)	41,2%
Doskonalenie zawodowe zewnętrzne	62	62 (osoboszkoleń) (9 przedsięwzięć)	100%	23	14 (osoboszkoleń) (11 przedsięwzięć)	60,1%

¹W przypadku szkoleń/kursów, których termin zakończenia przypada na rok następny po roku sprawozdawczym podano liczbę uczestników wg stanu na 31 grudnia roku sprawozdawczego.

² Podana liczba obejmuje łączne zapotrzebowanie dla policjantów i pracowników CSP. Identyfikacja potrzeb szkoleniowych następowała we wskazanym okresie na podstawie ilościowych potrzeb szkoleniowych bez podziału na policjantów i pracowników CSP.

³ Podana wartość obejmuje zaspokojenie potrzeb szkoleniowych dla policjantów i pracowników CSP.

(akta kontroli: tom II, str. 373-467; tom VI, str. 43-44)

Komendant CSP wyjaśniła, że bardzo niski wskaźnik zaspokojenia potrzeb szkoleniowych w 2020 i 2021 r., zwłaszcza na kursach specjalistycznych, wynikał przede wszystkim z powodu zawieszenia procesu dydaktycznego po dotarciu do Polski wirusa SARS-CoV-2, a także z konieczności ograniczenia liczby miejsc kwaterunkowych w pokojach w związku z panującą sytuacją epidemiczną. W roku 2020 baza kwaterunkowa w CSP kształtowała się na poziomie od 280 do 420 miejsc noclegowych. Pozwalało to na realizację zajęć dydaktycznych w zasadzie wyłącznie dla słuchaczy szkoleń SZP⁵⁵. W roku 2021 baza kwaterunkowa była sukcesywnie przywracana i kształtowała się od 420 do 850 miejsc noclegowych w CSP, co jednak nadal pozwalało realizować przede wszystkim szkolenia SZP, jako obowiązkowe i podstawowe. *Nie bez znaczenia – zgodnie z dalszymi wyjaśnieniami Komendant CSP - była ponadto realizacja szkolenia zawodowego podstawowego zgodnie z decyzją nr 277 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 października 2020 r. (...) które trwało tylko 2,5 miesiąca, co powodowało kumulację niektórych zajęć specjalistycznych w krótkim przedziale czasowym. Sytuacja ta uniemożliwiała realizację innych kursów wymagających udziału policjantów posiadających stosowne uprawnienia i wiedzę specjalistyczną, np. kursy z zakresu recertyfikacji uprawnień w zakresie kwalifikowanej pomocy przedmedycznej czy kursy z zakresu wyszkolenia strzeleckiego.*

(akta kontroli: tom III, str. 26-28)

W odniesieniu do niskiego wskaźnika zaspokojenia potrzeb szkoleniowych na kursach specjalistycznych w 2019 r. Komendant CSP wyjaśniła, że dostępność miejsc kwaterunkowych w CSP w Legionowie (m.in. na kursy specjalistyczne) wynikała z liczby wolnych miejsc w dyspozycji Szkoły, które pozostały po odliczeniu miejsc przeznaczonych dla słuchaczy szkoleń SZP, które to szkolenia są dla Policji priorytetowe. W 2019 r. (...) *liczba osób kierowanych na szkolenia zawodowe podstawowe była zwiększana, co powodowało konieczność przygotowania korekty realizacji Planu doskonalenia zawodowego centralnego, tj. usunięcie wcześniej zaplanowanych kursów specjalistycznych.* O liczbie szkoleń SZP, (...) *terminach ich rozpoczęcia i zakończenia oraz o liczbie skierowanych do odbycia szkolenia słuchaczy, decyduje kierownik komórki organizacyjnej właściwej w sprawach szkolenia Komendy Głównej Policji. Jednostka szkoleniowa nie ma bezpośredniego*

⁵⁵ W pierwszej kolejności dla szkoleń wznowionych po przerwie spowodowanej pierwszą falą choroby COVID-19.

wpływu na ilość powierzanych do realizacji szkoleń zawodowych podstawowych. Z udzielonych wyjaśnień wynika też, że istotnymi czynnikami mającymi wpływ na realizację zadań CSP były również możliwości kadry dydaktycznej realizującej zajęcia na szkoleniach i kursach specjalistycznych, a także zmiany w terminach oraz przyznawanych limitach szkoleń zawodowych dokonywane w ciągu roku przez Komendę Główną Policji.

(akta kontroli: tom VI, str. 29-31)

W opinii NIK brak możliwości pełnego zaspokojenia potrzeb szkoleniowych, zwłaszcza na specjalistycznych kursach doskonalenia zawodowego (w tym na kursach ze stosowania śpb) negatywnie wpływa na poziom zawodowych kwalifikacji i umiejętności funkcjonariuszy, co może w przyszłości rzutować na prawidłowość realizacji przez nich obowiązków służbowych. Wprowadzenie plany szkoleniowe CSP zatwierdzane są przez BKSiOP KGP, jednak zdaniem NIK celowe byłoby współdziałanie jednostki szkoleniowej z komórką organizacyjną Komendy Głównej Policji właściwej w sprawach szkolenia celem wypracowania takich zmian systemu szkoleniowego aby możliwe było wyższe zaspokojenie potrzeb w tym zakresie.

1.3. Programy kursów w kontekście przestrzegania konstytucji, praw człowieka, zasad etyki zawodowej i polityki antidyskryminacyjnej.

Problematyka konstytucyjnych praw jednostki, praw człowieka, krajowego i unijnego dorobku prawnego w zakresie stosowania śpb zawarta była w następujących jednostkach programu szkolenia SZP realizowanych w CSP, tj.:

- **JM01, JS09:** *Historia Policji, prawa człowieka, etyka zawodowa policjanta oraz problematyka korupcyjna i antidyskryminacyjna - Kluczowy Punkt Nauczania* (dalej: KPN) **6:** Etyka zawodowa policjanta, w tym: kształtowanie i rola etosu zawodowego, prawo a moralność, podstawowe pojęcia z etyki, zasady etyki zawodowej policjanta, odpowiedzialność policjanta za nieetyczne zachowanie, rola i znaczenie sygnalistów.
- **JM02, JS02** *Legitymowanie osób* – **KPN 10-21:** etyczne aspekty legitymowania osób, stosowanie praw człowieka, zagadnienia antidyskryminacyjne, krajowe i unijne przepisy prawne, promowanie równego traktowania osób ze względu na kolor skóry, pochodzenie etniczne, wiek, religię, przekonania, orientację seksualną itp.
- **JM02, JS03:** *Przygotowanie do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego* – **KPN 5-10:** zakaz tortur, niehumanitarnego, poniżającego traktowania albo karania, definicje, krajowy i unijny dorobek prawny; **KPN 12-14:** zasady etyki zawodowej w związku z zasadnością i trafnością doboru środków przymusu bezpośredniego.
- **JM02, JS04:** *Przygotowanie do użycia lub wykorzystania broni palnej* – **KPN 11-14:** zakazy użycia broni palnej z uwzględnieniem etyki zawodowej; **KPN 16-17:** zakazy użycia broni palnej z uwzględnieniem etyki zawodowej, analiza orzecznictwa krajowego i międzynarodowego dot. nieprawidłowości zastosowanych procedur, odpowiedzialność państwa na arenie międzynarodowej za naruszenie praw człowieka; **KPN 18:** prawa człowieka art. 2 EKPC, art. 3 EKPC, analiza skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na naruszenie ww. artykułów; **KPN 21:** odpowiedzialność karna, dyscyplinarna i cywilna policjanta za naruszenie przepisów prawa krajowego oraz regulacji prawa międzynarodowego w zakresie praw człowieka.
- **JM02, JS06:** *Zatrzymanie osoby* – **KPN 5-6:** skargi do ETPC na naruszenie art. 5 EKPC. Omówienie praw osoby zatrzymanej zgodnie z regulacjami prawa krajowego i międzynarodowego; **KPN 10-11:** etyczne aspekty zatrzymania

osoby, stosowanie praw człowieka, promowanie równego, niedyskryminacyjnego traktowania osób ze względu na kolor skóry, pochodzenie etniczne, wiek, religię, przekonania, orientacje seksualną itp.

- **JM02, JS07:** *Dokonywanie kontroli osobistej, przeglądanie zawartości bagażu, sprawdzanie ładunku oraz sprawdzenie prewencyjne osoby* – **KPN 2-3:** etyczne aspekty związane z kontrolowaniem osób, potrzeba stosowania praw człowieka – zwrócenie uwagi na godność osobową, art. 3 EKPC, art. 8 EKPC, niedyskryminacyjne traktowanie osób; **KPN 5:** promowanie równego niedyskryminacyjnego traktowania osób.
- **JM02, JS10:** *Przeprowadzanie interwencji oraz postępowanie z osobami znajdującymi się pod wpływem alkoholu lub środka działającego podobnie* – **KPN 12-13:** przestrzeganie przepisów prawnych – krajowy i unijny dorobek, zasad etyki zawodowej podczas przeprowadzania interwencji, konstytucyjne prawa jednostki; **KPN 15-18** oraz **KPN 28-29:** etyczne aspekty zatrzymywania osób, stosowanie praw człowieka, zakaz nieludzkiego, poniżającego traktowania, promowanie równego traktowania.
- **JM02, JS11:** *Pełnienie służby patrolowej* – **KPN 3:** zakaz tortur, nieludzkiego, poniżającego traktowania albo karania, stosowanie praw człowieka, promowanie równego, niedyskryminacyjnego traktowania osób.
- **JM04, JS01:** *Pełnienie służby w konwojach i pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia* – **KPN 9-10:** etyczne aspekty zatrzymania osoby, stosowanie praw człowieka, promowanie równego, niedyskryminacyjnego traktowania osób ze względu na kolor skóry, pochodzenie etniczne, wiek, religię, przekonania, orientacje seksualną itp.; **KPN 15:** stosowanie praw człowieka, zagadnienia antydyskryminacyjne, krajowy i unijny przepisy prawne.
- **JM08, JS02:** *Ujawnianie nieletnich sprawców czynów karalnych i wykazujących przejawy demoralizacji* – **KPN 5:** omówienie praw osoby nieletniej zgodnie z regulacjami prawa krajowego i międzynarodowego, stosowanie praw człowieka, etyczne aspekty zatrzymania⁵⁶.

Ww. problematyka omawiana była również podczas zajęć prowadzonych na następujących kursach specjalistycznych:

- *dla policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich;*
- *w zakresie pełnienia służby w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz w policyjnych izbach dziecka;*
- *dla służby dyżurnej jednostek organizacyjnych Policji;*
- *dla policjantów wykonujących czynności związane z konwojowaniem i doprowadzaniem osób oraz konwojowaniem i ochroną materiałów poczty specjalnej.*

Na szkoleniu SZP, w ramach zajęć zawartych w programie **JM02: Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego w miejscu pełnienia służby oraz podejmowanie interwencji**, omawiane było także orzecznictwo w ww. zakresie oraz ryzyka prawne dla funkcjonariuszy dopuszczających się naruszeń w celu optymalizacji działań, czego przykładami są zajęcia w ramach:

⁵⁶ Dodatkowo np. w programie szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach ogłoszonego stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii - w pkt. 7 pn. *Warunki niezbędne do realizacji i osiągnięcia celów kształcenia, Założeń organizacyjno-programowych* przedmiotowego kursu, na nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne został nałożony obowiązek nawiązywania do zasad etyki zawodowej, praw człowieka, polityki antydyskryminacyjnej i działań antykorupcyjnych, tj. Podczas realizacji treści kształcenia, z których wynika potrzeba nawiązywania do zasad etyki zawodowej, praw człowieka, polityki antydyskryminacyjnej lub też działań antykorupcyjnych, obowiązkiem każdego nauczyciela policyjnego jest kształtowanie w tym zakresie pożądaných postaw i zachowań.

- **JS03:** Przygotowanie do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego - **KPN 10:** Zakazy użycia środków przymusu bezpośredniego z uwzględnieniem praw człowieka, etyki zawodowej i polityki antydyskryminacyjnej; **KPN 12 – 14:** Analiza zasadności użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego na podstawie przygotowanych założeń, analiza trafności doboru użytych lub wykorzystanych środków przymusu bezpośredniego na podstawie przygotowanych założeń oraz analiza prawidłowości zastosowanej procedury użycia środków przymusu bezpośredniego na podstawie przygotowanych założeń.
- **JS04:** Przygotowanie do użycia lub wykorzystania broni palnej - **KPN 18:** prawa człowieka art. 2 EKPC, art. 3 EKPC, analiza skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka **KPN 22:** Analiza zasadności i prawidłowości użycia lub wykorzystania broni palnej. Odpowiedzialność dyscyplinarna, karna i cywilna za bezprawne użycie lub wykorzystanie broni palnej.
- **JS06:** Zatrzymanie osoby - **KPN 9:** m.in. sprawa Witold Litwa przeciwko Polsce, skarga nr 26629/95, wyrok - 4 kwietnia 2000 r.
- **JS10:** Przeprowadzanie interwencji oraz postępowanie z osobami znajdującymi się pod wpływem alkoholu lub środka działającego podobnie - **KPN 18 i 29:** odpowiedzialność dyscyplinarna, karna, cywilna za przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków służbowych.

(akta kontroli: tom II, str. 20-35; tom VI, str. 20-21)

Dodatkowo Komendant CSP wprowadził decyzją nr 74 z dnia 6 kwietnia 2018 r. pięciodniowy program doskonalenia zawodowego centralnego realizowanego w formie innego przedsięwzięcia z zakresu metodyki nauczania problematyki przestrzegania praw i wolności człowieka oraz etyki zawodowej podczas przedsięwzięć szkoleniowych⁵⁷. Program ten był konsultowany z Pełnomocnikiem Komendanta Głównego Policji do Spraw Ochrony Praw Człowieka, który miał również nadzorować ww. przedsięwzięcie oraz z przedstawicielami Wydziału Rozwoju Zasobów Ludzkich BKSIO P KGP. Opracowano również materiały dydaktyczne do części poświęconej prawom człowieka, scenariusze symulacji, a także konspekty zajęć dydaktycznych, według których nauczyciele policyjni uczestniczący w doskonaleniu powinni poprowadzić zajęcia symulacyjne.

Ogólnym celem tego doskonalenia było wyeksponowanie – zgodnie z zasadą interdyscyplinarności – istoty przestrzegania praw człowieka i etyki zawodowej podczas podejmowania interwencji, szkolenia strzeleckiego i realizacji czynności procesowych. Ponadto poza częścią teoretyczną istniała część praktyczna, w której słuchacze – nauczyciele policyjni - uczestniczyli w przygotowanych przez trenerów symulacjach, mających doskonalić sposób odpowiedniego reagowania na przypadki niepożądanych zachowań⁵⁸.

W roku 2019 w takich warsztatach uczestniczyło 39 nauczycieli ze szkół policyjnych. W latach 2020-2021 warsztaty nie były realizowane ze względu na ograniczenia epidemiczne.

(akta kontroli: tom II, str. 27-28, 222-239)

Zgodnie z programem szkolenia zawodowego podstawowego w przypadku uwag⁵⁹, nauczyciel policyjny po zakończeniu realizacji jednostki szkolnej ma prawo zgłosić swoje uwagi wypełniając *Kartę informacyjną o realizacji programu*. W okresie poddanym kontroli nie zgłaszano uwag w *Kartach informacyjnych o realizacji programu szkolenia*.

⁵⁷ Był on zmieniany decyzją nr 230 z dnia 31 października 2018 r., a następnie decyzją nr 25 z dnia 18 lutego 2019 r.

⁵⁸ w aspekcie etyki zawodowej oraz przestrzegania praw człowieka.

⁵⁹ Dotyczących m.in. treści programowych, długości zajęć, obserwacji słuchaczy itp. Celem tego mechanizmu powinno być efektywne modyfikowanie programu szkolenia.

Zagadnienia dotyczące deeskalacji zachowań, działań antykonfliktowych prowadzonych w celu ograniczenia zagrożeń dla zgromadzonych, w tym kontrdemonstrantów nie były omawiane podczas realizowanych w CSP szkoleniach i doskonaleniach zawodowych.

Komendant CSP wyjaśniła, że programy szkoleń i kursów powierzonych do realizacji przez Szkołę nie zawierały zagadnień z przedmiotowej tematyki. Pani Komendant poinformowała również, że: *Działanie pododdziałów zwartych, (...) w przypadku zgromadzeń publicznych jest kierowane z poziomu dowódców pododdziałów zwartych i dowódców akcji i operacji policyjnych. W obu przypadkach, tak dla dowódców pododdziałów zwartych, jaki dla dowódców akcji i operacji policyjnych dedykowane są kursy specjalistyczne, realizowane przez inne jednostki szkoleniowe Policji.*

Również zagadnienia dotyczące użycia Zespołów Antykonfliktowych nie znalazły się w programach szkoleń i doskonalień realizowanych w CSP, a Komendant CSP wskazała, że *z działalnością różnych zespołów zadaniowych, w tym nieetatowych Zespołów Antykonfliktowych, policjant zapoznaje się w trakcie pełnienia służby w jednostce macierzystej.*

(akta kontroli: tom II, str. 20-25, 29; tom IV, str. 20-21)

Zdaniem NIK celowe byłoby rozważenie potrzeby podjęcia, w porozumieniu z właściwą komórką organizacyjną KGP, działań w celu uzupełnienia programów szkoleń o zagadnienia związane z zapobieganiem konfliktom czy deeskalacją niebezpiecznych zachowań, co pozwoliłoby na ograniczanie zagrożeń mogących pojawiać się podczas zgromadzeń, demonstracji czy też kontrdemonstracji gdzie poziom emocji uczestników może utrudniać zachowanie niezbędnego poziomu bezpieczeństwa.

1.4. Działania podejmowane przez Komendanta-Rektora w związku z pandemią COVID-19.

W dniu 20 marca 2020 r. został ogłoszony w Polsce stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2⁶⁰. W CSP w I półroczu 2020 r. nie było przypadków zachorowań na COVID-19 wśród funkcjonariuszy i pracowników Szkoły. W II półroczu 2020 r. zachorowało 42 policjantów CSP, w tym 30 nauczycieli policyjnych (16,5% ogółu), 29 pracowników cywilnych (8,5% ogółu) i 78 słuchaczy SZP (7,4% ogółu). W I półroczu 2021 r. zachorowało 27 policjantów CSP, w tym 18 nauczycieli policyjnych (9,8% ogółu), 42 pracowników cywilnych (12,2% ogółu) jak również 69 słuchaczy SZP (7,2% ogółu) i 7 słuchaczy kursów specjalistycznych (1,9%). W Szkole miał miejsce jeden przypadek śmierci (pracownika cywilnego) spowodowany chorobą COVID-19.

W 2019 r. średnioroczna baza kwaterunkowa w CSP w Legionowie wynosiła 953 miejsc noclegowych⁶¹. W wyniku pandemii COVID-19, na skutek podjętych przez Komendanta CSP działań zapobiegawczych (także z uwagi na prowadzone bieżące prace naprawcze i remontowe) baza kwaterunkowa w CSP w Legionowie kształtowała się na poziomie od 280 do 420 miejsc noclegowych w 2020 r., natomiast w roku 2021 baza kwaterunkowa była sukcesywnie zwiększana i kształtowała się od 420 do 850⁶² miejsc noclegowych w CSP w Legionowie.

(akta kontroli: tom II, str. 11-14, 37-157)

W celu zapobiegania rozprzestrzeniania pandemii COVID-19, jak również zabezpieczenia funkcjonariuszy, pracowników, słuchaczy i innych osób

⁶⁰ Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii Dz. U z 2020 r. poz. 491 ze zm.

⁶¹ dodatkowo CSP posiada także bazę kwaterunkową w Sułkowicach - 176 miejsc oraz w Kalu - 21 (w okresie przed pandemią COVID-19).

⁶² stan na 31 października 2021 r.

przebywających na terenie Szkoły w warunkach stanu zagrożenia epidemicznego/stanu pandemii Komendant CSP podjęła działania adekwatne do stanu zagrożenia (biorąc pod uwagę poziom wiedzy o nowej chorobie w danym czasie), w tym m.in. zapewniła środki ochrony osobistej, cykliczną dezynfekcję pomieszczeń i regularne testowanie na obecność wirusa SARS-CoV-2. Wyłączono czasowo z użytkowania części obiektów sportowych (siłowni, pływalni), a ich ponowne uruchomienie nastąpiło po dokonaniu pomiarów pomieszczeń i opracowaniu zasad ich funkcjonowania z uwzględnieniem limitu osób mogących jednocześnie korzystać z tych obiektów. Wdrażany był – w miarę możliwości i potrzeb - system pracy zdalnej. W 2020 r. słuchaczy kwaterowano w pokojach pojedynczo, zajęcia prowadzone były w miarę możliwości na wolnym powietrzu czy też w dużych salach wykładowych, a część programów realizowana była w sposób zdalny za pośrednictwem systemu WEBEX. Organizowano i koordynowano proces szczepień przeciwko COVID-19 oraz przeciw grypie, dla kadry i słuchaczy CSP. W opisanych działaniach współpracowano na bieżąco z Powiatowym Inspektorem Sanitarnym oraz z Dyrektorem BKSIO P KGP.

(akta kontroli: tom II, str. 37-157; tom VI, str. 15-20)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Centrum Szkolenia Policji w Legionowie prawidłowo przeprowadzało proces nauczania w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego, taktyki i technik interwencji oraz posługiwania się bronią palną. Plany roczne po korektach zostały zrealizowane. Nie udało się natomiast zaspokoić wszystkich potrzeb szkoleniowych funkcjonariuszy, zwłaszcza na kursach doskonalenia zawodowego. W ocenie NIK utrzymujący się w okresie objętym kontrolą niski poziom realizacji zgłaszanych potrzeb doskonalenia zawodowego może prowadzić do obniżania praktycznych umiejętności funkcjonariuszy. Sytuacja taka powoduje, zdaniem NIK, potrzebę podjęcia w porozumieniu z Komendą Główną Policji działań celem wypracowania zmian w realizowanym systemie doskonalenia zawodowego w sposób zapewniający większą dostępność tego rodzaju kursów.

W programach SZP oprócz podstaw prawnych⁶³, zagadnień z zakresu prewencji⁶⁴, ruchu drogowego, tematyki udzielania pierwszej pomocy, taktyki oraz technik interwencji⁶⁵ oraz szkolenia strzeleckiego⁶⁶, omawiano również zagadnienia z zakresu etyki, praw człowieka, problematyki antydyskryminacyjnej i antykorupcyjnej⁶⁷.

W ramach kursów zawodowych i programów szkolenia zawodowego podstawowego realizowanych w CSP nie były uwzględniane zagadnienia związane z zapobieganiem konfliktom i deeskalacją niepożądanych zachowań, co zdaniem NIK może utrudniać zachowanie niezbędnego poziomu bezpieczeństwa podczas odbywających się zgromadzeń, demonstracji czy kontrdemonstracji.

Z powodu pandemii COVID-19 program szkolenia zawodowego podstawowego został znacząco ograniczony, w tym w zakresie stosowania śpb, a niektóre tematy, takie jak np. *Wykonywanie musztry indywidualnej i zespołowej, Formowanie*

⁶³ podczas których omawiane były m.in. elementy orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i polskich sądów dotyczące odpowiedzialności karnej, dyscyplinarnej i cywilnej policjantów za naruszenie przepisów prawa krajowego oraz regulacji prawa międzynarodowego w zakresie praw człowieka. Znajdowały się w nich także zagadnienia dotyczące praw podstawowych, promowania równego traktowania, zasad etyki zawodowej jak również odpowiedzialność policjanta za nieetyczne zachowanie.

⁶⁴ m.in. zastosowanie śpb, legitymowanie, wykonywanie podstawowych czynności na miejscu zdarzenia, zasady regulaminowego zachowania się policjantów i elementy ceremoniału policyjnego.

⁶⁵ m.in. kształtowanie sprawności fizycznej, stosowanie śpb i technik interwencji, odpieranie ataków na policjanta czy realizacja podstawowych interwencji policyjnych.

⁶⁶ m.in. bezpieczne używanie broni palnej, strzelanie przygotowawcze, szybki, dynamiczne i statyczne.

⁶⁷ m.in. rola etosu zawodowego Policji czy postawa policjanta wobec problematyki antydyskryminacyjnej oraz przestępstw z nienawiści.

i manewrowanie tyralierą policyjną czy *Podstawy strzelania ze strzelb gładkolufowych* zostały usunięte z programu.

W CSP podejmowane były starania o zwiększenie liczby godzin na szkoleniach zawodowych podstawowych oraz prowadzono dyżury dydaktyczne ze „strzelectwa” oraz taktyki i technik interwencji dla słuchaczy, jak również konsultacje metodyczne dla nauczycieli policyjnych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia podjęte przez Komendanta CSP działania mające na celu przeciwdziałanie i zapobieganie pandemii COVID-19. Władze Szkoły na bieżąco i adekwatnie do poziomu zagrożenia reagowały na pojawienie się i rozprzestrzenianie choroby.

OBSZAR

2. Obsada zajęć dydaktycznych, kompetencje rozwój i doskonalenie kadry dydaktycznej.

Opis stanu faktycznego

Na 30 września 2021 r. stan etatowy kadry dydaktycznej⁶⁸ w CSP wyniósł 204, a stan zatrudnienia 189 nauczycieli policyjnych z czego 83 prowadziło zajęcia ze stosowania śpb. Dodatkowo w CSP pracowało dwóch nauczycieli będących cywilnymi pracownikami Policji. W okresie objętym kontrolą odnotowano niewielkie, kilkuprocentowe wahania stanu kadry dydaktycznej. Braki kadrowe wśród nauczycieli policyjnych kształtowały się na poziomie około 7,3 punktów procentowych⁶⁹.

Komendant CSP wyjaśniła, że braki kadrowe miały niewielki wpływ na realizację procesu nauczania i kształcenia, chociaż konieczne było zlecenie służby w ponadnormatywnym czasie oraz angażowanie do procesu dydaktycznego policjantów delegowanych do czasowego pełnienia służby w CSP.

Centrum nie prowadziło naboru do służby w Policji, dlatego też policjanci na stanowiska dydaktyczne pozyskiwani byli z innych jednostek organizacyjnych Policji w trybie art. 36 ust. 1 ustawy o Policji. Informacje o możliwości kontynuacji służby w CSP były zamieszczane w postaci ogłoszeń na stronie internetowej Centrum i na stronie internetowej Komendy Głównej Policji⁷⁰.

Za realizację programów szkolenia i doskonalenia słuchaczy w zakresie stosowania śpb, broni palnej oraz taktyki i technik interwencji odpowiedzialne były w CSP przede wszystkim dwa zakłady, tj. Zakład Interwencji Policyjnych (dalej: ZIP CSP) oraz Zakład Służby Prewencji (dalej: ZSP CSP), wspierane przez inne komórki dydaktyczno-wychowawcze oraz komórki wspomagające.

W okresie objętym kontrolą⁷¹ w ZSP CSP pełniło służbę 27 policjantów, w tym: dwóch instruktorów, 6 młodszych wykładowców, 9 wykładowców i 7 starszych wykładowców (jedno stanowisko instruktora zostało nieobsadzone). W tym samym czasie, w ZIP CSP pełniło służbę 34 policjantów, w tym 10 instruktorów, 9 młodszych wykładowców, 9 wykładowców i 8 starszych wykładowców (cztery stanowiska nie zostały obsadzone). Dodatkowo 7 funkcjonariuszy Zakładu Ruchu Drogowego pełniło obowiązki nauczyciela policyjnego w ZSP CSP. NIK zauważa, że w ww. zakładach, następowała duża fluktuacja kadry dydaktycznej.

Komendant CSP wyjaśniła, że *Fluktuacja kadr (...) w zakresie mianowań na stanowiska i zwolnień ze stanowisk była procesem naturalnym i powszechnym. Wynikała odpowiednio w szczególności z przeniesień z i do innych jednostek organizacyjnych Policji, a także zwolnień ze służby w Policji.* Natomiast czasowe powierzenie pełnienia obowiązków służbowych nastąpiło na podstawie art. 37 ustawy o Policji. Stanowiło to przykład alokacji posiadanych zasobów osobowych,

⁶⁸ tj. nauczycieli będących funkcjonariuszami Policji.

⁶⁹ na 31 grudnia 2019 r. brakowało 11, na 31 grudnia 2020 r. – 22, a na 30 września 2021 r. – 15 nauczycieli policyjnych.

⁷⁰ w Internetowym Serwisie Policyjnym.

⁷¹ stan na 30 września 2021 r.

realizujących w tym czasie mniejszą liczbę zajęć na kursach specjalistycznych i wynikało z konieczności realizacji treści programowych na SZP⁷².

(akta kontroli: tom I, str. 39-40, 250-294; tom III, str. 6-9)

W okresie objętym kontrolą zajęcia dydaktycznie realizowało również 236 policjantów delegowanych do czasowego pełnienia służby w CSP⁷³ (tzw. nauczycieli stowarzyszonych), w tym zajęcia ze stosowania śpb, broni palnej i technik interwencji prowadziło 42 tzw. nauczycieli stowarzyszonych.

Ponadto zajęcia dydaktyczne na kursach specjalistycznych prowadziły osoby z instytucji pozapolicyjnych w tym, w zakresie prowadzenia zajęć z zapobiegania przestępstwom z nienawiści i ich zwalczania byli to przedstawiciele: Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, fundacji Instytut Bezpieczeństwa Społecznego, Ministerstwa Sprawiedliwości (sędzia), muzeum POLIN, stowarzyszenia Pro Humanum.

(akta kontroli: tom III, str. 6-9 tom VI, str. 45-46)

Zgodnie z §6 ust. 2 *Instrukcji w sprawie organizacji i zasad policyjnych strzelań z broni palnej oraz strzelań (rzutów) chemicznymi środkami obездławniającymi*, stanowiącej załącznik do decyzji nr 713 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie szkolenia strzeleckiego policjantów⁷⁴ (dalej: instrukcja do decyzji 713), w jednostce policyjnej problematyką kształcenia umiejętności strzeleckich mogą zajmować się jedynie policjanci, którzy posiadają uprawnienia instruktora strzelań policyjnych (instruktora wyszkolenia strzeleckiego policjantów) oraz ukończyli kurs z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

W okresie objętym kontrolą nie obowiązywały przepisy wskazujące na konieczność posiadania kwalifikacji czy spełnienia kryteriów przez nauczycieli policyjnych realizujących zajęcia dydaktyczne z zakresu taktyki i technik interwencji. Należy jednak zauważyć, że §12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji szkoleń w Policji⁷⁵ wskazuje, iż w przypadku prowadzenia szkolenia z taktyki i technik interwencji lub z użyciem śpb organizator zapewnia udział prowadzącego, który posiada odpowiednie do zakresu szkolenia uprawnienia instruktora taktyki i technik interwencji policyjnych, uprawnienia instruktora sportu⁷⁶ lub inne uprawnienia instruktorskie niezbędne do prowadzenia szkolenia z użyciem śpb. Jednakże §14 ww. rozporządzenia wskazuje m.in., że przepisu §12 nie stosuje się do szkoleń rozpoczętych przez upływem trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia⁷⁷. Oznacza to, że obowiązek ten zacznie spoczywać na Szkole od 26 lipca 2022 r.

Również w odniesieniu do nauczycieli policyjnych prowadzących zajęcia z zakresu działań pododdziałów zwartych nie wprowadzono kursu doskonalenia zawodowego centralnego dedykowanego dla instruktorów w powyższej dziedzinie.

(akta kontroli: tom I, str. 361-413; tom II, str. 30-33, 250-294; tom III, str. 6-9)

W trakcie kontroli ustalono, że nauczyciele policyjni prowadzący zajęcia ze stosowania broni palnej spełniali określone przepisami prawa wymagania. Podjęto także działania mające na celu dostosowanie kwalifikacji nauczycieli policyjnych do wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji szkoleń w Policji, w tym poprzez odbycie kursu

⁷² dla których Zakład Służby Prewencyjnej jest komórką wiodącą.

⁷³ którzy z uwagi na posiadane kwalifikacje i doświadczenie zawodowe uczestniczą w realizacji procesu dydaktycznego.

⁷⁴ Dz. Urz. KGP z 2006 r. Nr 3, poz. 9, ze zm.

⁷⁵ Dz. U. poz. 1375, ze zm.

⁷⁶ o którym mowa w art. 41 lub instruktora, o którym mowa w art. 87 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1133).

⁷⁷ tj. 25 lipca 2019 r.

specjalistycznego z zakresu taktyki i technik interwencji (TITS) przez 15 z 17 nauczycieli policyjnych ZIP CSP⁷⁸.

(akta kontroli: tom I, str. 295-360; tom III, str. 23-25)

Decyzją nr 248 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 września 2020 r. został powołany zespół do opracowania projektu zmiany programu nauczania na kursie specjalistycznym dla instruktorów strzelań policyjnych oraz projektu zmiany programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie doskonalenia umiejętności instruktorów strzelań policyjnych. W jego pracach wziął udział młodszy wykładowca ZIP CSP. Szkoła nie formułowała uwag co do programów kursów instruktorskich.

(akta kontroli: tom II, str. 31, 158-169)

Zgodnie z §6 ust. 5 instrukcji do decyzji 713 obowiązek stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych i udziału przynajmniej raz na trzy lata w szkoleniach realizowanych w ramach doskonalenia zawodowego dotyczy wyłącznie instruktorów strzelań policyjnych. W celu wypełnienia wskazanego obowiązku, wdrożono w CSP program doskonalenia zawodowego centralnego określony w decyzji nr 26 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2021 r. zmieniającej decyzję w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie doskonalenia umiejętności instruktorów strzelań policyjnych⁷⁹. Dodatkowo Komendant CSP wprowadziła 5 listopada 2020 r. do stosowania Program doskonalenia zawodowego lokalnego utrzymanie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych instruktorów strzelań policyjnych Centrum Szkolenia Policji w Legionowie „DL-ISP”.

W obszarze taktyki i technik interwencji instruktorzy nie są zobligowani przepisami uaktualniania (recertyfikacji) zdobytych uprawnień.

Dobłą praktyką w CSP w Legionowie były okresowe zajęcia doskonalenia zawodowego lokalnego z zakresu taktyki i technik interwencji, w tym również z wykorzystaniem broni palnej. Komendant CSP wyjaśniła, że *Instruktorzy Zakładu Interwencji Policyjnych odbywają cykliczne zajęcia, których celem jest utrzymanie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych, jak również wymiana doświadczeń oraz unifikacja metod realizacji zajęć z zakresu szkolenia strzeleckiego prowadzonych z uczestnikami szkolenia i doskonalenia zawodowego.*

Powyższe doskonalenie było prowadzone przez nauczycieli policyjnych ZIP CSP posiadających odpowiednie doświadczenie zawodowe, na podstawie programu doskonalenia zawodowego lokalnego. Dodatkowo funkcjonariusze zajmujący się problematyką śpb biorą udział w przedsięwzięciach (seminaria, warsztaty itp.) w zakresie stosowania technik i sposobów postępowania podczas interwencji, organizowanych przez podmioty policyjne i pozapolicyjne.

(akta kontroli: tom I, str. 361-413; tom II, str. 30-33)

25 maja 2018 r. Komendant CSP zaakceptowała i wprowadziła do stosowania *Procedurę doboru na nauczycieli policyjnych Centrum Szkolenia Policji*⁸⁰. CSP zamieszczało ogłoszenia o procedurze doboru na stronie internetowej CSP oraz Informacyjnego Serwisu Policyjnego, kandydaci na nauczycieli policyjnych mogli zgłaszać się również pomimo braku ogłoszenia. Kandydat, oprócz spełnienia wymagań w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i stażu służby – określonych w odrębnych przepisach, powinien posiadać co najmniej 5-letni staż służby w Policji i co najmniej 2-letnie doświadczenie w komórce

⁷⁸ dodatkowo dwóch nowoprzyjętych policjantów posiada kwalifikacje instruktora sportu oraz zostali uwzględnieni w potrzebach szkoleniowych ZIP do skierowania na kurs TITS.

⁷⁹ W okresie objętym kontrolą, program ten poprzedzony był również programem nauczania na kursie specjalistycznym w zakresie doskonalenia umiejętności instruktorów strzelań policyjnych wprowadzonym do realizacji Decyzją nr 66 Komendanta Głównego Policji z dnia 29 lutego 2016 r.

⁸⁰ zastąpiła ona wcześniejszą Procedurę (...) zaakceptowaną przez Komendanta CSP i wprowadzoną do stosowania od dnia 13 grudnia 2012 r., zmienioną aneksem wprowadzonym do stosowania od dnia 1 listopada 2017 r.

merytorycznej, przy czym w uzasadnionych przypadkach, Komendant CSP może podjąć decyzję o odstąpieniu od spełnienia przez kandydata tych wymagań.

Procedura nie była stosowana wobec⁸¹:

- 1) policjanta pełniącego służbę w CSP na stanowisku dydaktycznym przenoszonego na stanowisko dydaktyczne do innej komórki dydaktyczno-wychowawczej CSP;
- 2) policjanta spoza CSP, który pełnił służbę na stanowisku dydaktycznym w CSP, bez względu na okres czasu, który upłynął od przeniesienia z CSP do dalszego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej Policji;
- 3) policjanta spoza CSP pełniącego służbę na stanowisku dydaktycznym w szkole policyjnej przenoszonego do dalszego pełnienia służby w CSP na stanowisku dydaktycznym;
- 4) policjanta spoza CSP, który delegowany był do czasowego pełnienia służby w pionie dydaktycznym CSP i realizował zajęcia dydaktyczne w charakterze nauczyciela stowarzyszonego, po spełnieniu dodatkowych warunków.

W trakcie kontroli ustalono, że od momentu wprowadzenia pierwszej *Procedury doboru (...)* 13 grudnia 2012 r. nauczyciele policyjni prowadzący zajęcia ze stosowania śpb wyłaniani byli w toku postępowania w niej opisanego, natomiast wcześniej podstawą wyłonienia nauczyciela policyjnego w CSP była ocena kompetencji dokonywana przez kierownika komórki.

(akta kontroli: tom III, str. 10-11, 29-172; tom VII, str. 188-202)

13 grudnia 2012 r. Komendant CSP wprowadzała do stosowania *Zasady prowadzenia adaptacji zawodowej nauczycieli policyjnych przyjętych do służby w pionie dydaktycznym Centrum Szkolenia Policji* (dalej: *Zasady adaptacji*), natomiast 1 sierpnia 2015 r. Komendant CSP ustaliła *Ścieżkę rozwoju zawodowego nauczycieli policyjnych pełniących służbę w Centrum Szkolenia Policji*⁸².

Zasady adaptacji określiły przebieg tego procesu dla nowych nauczycieli policyjnych w CSP. Zgodnie z tym dokumentem, proces adaptacji zawodowej trwa co najmniej 3 miesiące od momentu przeniesienia policjanta do dalszego pełnienia służby w pionie dydaktycznym CSP. Każdy nowy nauczyciel policyjny ma przydzielanego opiekuna dydaktycznego, który opracowuje *Plan adaptacji zawodowej*. W trakcie adaptacji zawodowej nauczyciel policyjny uczestniczy w kursie metodycznym oraz (w miarę możliwości) w zajęciach dydaktycznych jako obserwator, współprowadzący i prowadzący zajęcia. Z przebiegu adaptacji sporządzane są sprawozdania: końcowe i/lub kwartalne.

Spośród 11 funkcjonariuszy, którzy - w okresie objętym kontrolą – kontynuowali dalszą służbę w ZIP CSP 10 policjantów objęto procesem adaptacji zawodowej. W jednym przypadku odstąpiono od adaptacji zawodowej nauczyciela policyjnego⁸³. Do dnia 18 października 2021 r. zakończono adaptację zawodową prowadzoną wobec 7 nowoprzyjętych nauczycieli policyjnych, natomiast wobec 3 osób adaptacja jest kontynuowana zgodnie z planem.

Spośród 6 osób, które w okresie objętym kontrolą kontynuowały dalszą służbę w ZSP CSP, dwóch policjantów objęto procesem adaptacji zawodowej. W czterech przypadkach odstąpiono od realizacji adaptacji zawodowej nauczyciela policyjnego⁸⁴. Wszyscy policjanci, którzy w okresie objętym kontrolą zakończyli adaptację zawodową ukończyli w jej trakcie kurs metodyczny.

⁸¹ Zgodnie z ust. 29 *Procedury doboru na nauczycieli policyjnych Centrum Szkolenia Policji*.

⁸² wraz z aneksem z dnia 1 czerwca 2017 r.

⁸³ Przed podjęciem dalszej służby na stanowisku młodszego wykładowcy ZIP CSP funkcjonariusz przez 6 lat zajmował równorzędne stanowisko w Szkole Policji w Słupsku, w tamtejszym Zakładzie Interwencji Policyjnych. Poza tym policjant w okresie 1-29 stycznia 2021 r. był delegowany do czasowego pełnienia służby w ZIP CSP w Legionowie.

⁸⁴ W latach poprzednich byli oni wykładowcami w Szkole Policji w Katowicach oraz w CSP w Legionowie.

W Ścieżce rozwoju zawodowego określono wymagania, które powinien spełnić nauczyciel policyjny w CSP wytypowany do awansu na stanowisko służbowe młodszego wykładowcy, wykładowcy lub starszego wykładowcy.

(akta kontroli: tom III, str. 25-26,173-266; tom VII, str. 203-223)

Komendant CSP wyjaśniła, że jednolitość prowadzonych zajęć ze stosowania śpb, broni palnej oraz taktyki i technik interwencji zapewniają programy szkoleń i programy nauczania na kursach specjalistycznych. Nauczyciele policyjni w CSP prowadzą zajęcia w oparciu o wypracowane w ramach zajęć doskonalenia zawodowego lokalnego scenariusze, które mają odzwierciedlenie w konspektach zajęć zatwierdzonych przez kierownika lub zastępcę kierownika danego zakładu. Dodatkowo policjanci z ZIP CSP (kształcący umiejętności z zakresu taktyki i technik interwencji) są przygotowywani do wykonywania zadań w oparciu o program nauczania na kursie specjalistycznym z zakresu taktyki i technik interwencji⁸⁵. W związku z powyższym w Szkole nie opracowano osobnych procedur autoryzacji i dopuszczenia technik interwencji.

(akta kontroli: tom II, str. 33-35)

W trakcie kontroli ustalono, że nauczyciele technik i taktów interwencji oraz strzelających policyjnych podnosili swoje umiejętności w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego. W okresie objętym kontrolą uczestniczyli m.in. w doskonaleniu pn. *Utrzymanie i podnoszenie umiejętności z zakresu taktyki i techniki interwencji (...)*, czy też pn. *Utrzymanie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych instruktorów strzelających policyjnych CSP w Legionowie DL-ISP*.

Na podstawie dokumentacji kadrowej ustalono, że kadra dydaktyczna w Centrum, prowadząca zajęcia ze stosowania środków przymusu bezpośredniego, podnosiła własne kompetencje poprzez uczestnictwo w kursach specjalistycznych, doskonaleniach zawodowych⁸⁶, konferencjach, warsztatach, itp.

(akta kontroli: tom I, str. 231-249, 244-249, 295-360)

W okresie objętym kontrolą w Szkole funkcjonował, powołany przez Komendanta CSP, Pełnomocnik Komendanta Centrum Szkolenia Policji do spraw Ochrony Praw Człowieka (dalej: Pełnomocnik). Pełnomocnik był wyznaczany spośród funkcjonariuszy, którzy byli zatrudnieni na etatach nauczycieli policyjnych w komórkach metodycznych wspomagających proces nauczania lub spośród nauczycieli policyjnych – psychologów. Wykonywał on zadania w zakresie ochrony praw i wolności człowieka, realizacji zasady równego traktowania i przestrzegania zasad etyki zawodowej w Policji z realizacji których sporządzano raporty. Pełnomocnik prowadził również lokalne doskonalenia zawodowe, np. *Kultura uczciwości w Policji oraz Zasada równego traktowania ze względu na płeć* czy też z zakresu zapobiegania i zwalczania przestępstw z nienawiści. W grudniu 2021 r. planowane jest przeprowadzenie doskonalenia lokalnego w zakresie przeciwdziałania stosowaniu tortur.

(akta kontroli: tom VI, str. 146-148, 154-177)

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK pozytywnie ocenia działania Komendanta CSP w zakresie obsady zajęć dydaktycznych, kompetencji oraz doskonalenia kadry prowadzącej zajęcia ze stosowania środków przymusu bezpośredniego. Prowadzono starania aby stan zatrudnienia kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia był wystarczających do

⁸⁵ Wprowadzony decyzją decyzja nr 174 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym z zakresu taktyki i technik interwencji ze zm. (Dz. Urz. KGP z 2021 r. poz. 34).

⁸⁶ Dotyczyły one m.in.: prowadzenia zajęć dydaktycznych, budowy konspektów zajęć, wykorzystania środków dydaktycznych, przekazywania informacji zwrotnej słuchaczowi, motywowania słuchaczy, sytuacji trudnych w procesie dydaktycznym, mierzenia jakości szkolenia, nadzoru nad procesem dydaktycznym, tworzenia narzędzi oceny czy też umiejętności interpersonalnych w kierowaniu grupą.

realizacji zajęć ze stosowania śpb przewidziane w planach szkoleń obowiązujących w badanym okresie. Nauczyciele policyjni prowadzący zajęcia w zakresie stosowania śpb, broni palnej oraz taktyki i technik interwencji posiadali kompetencje pozwalające przygotować uczestników szkolenia/doskonalenia zawodowego do wykonywania zadań służbowych oraz podnosili swoje kwalifikacje zawodowe.

OBSZAR

3. Nadzór nad realizacją zajęć i monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w zakresie stosowania śpb oraz taktyki i techniki interwencji.

Opis stanu faktycznego

Komendant CSP – zgodnie z obowiązującym w Centrum regulaminem organizacyjnym – określiła, w drodze decyzji nr 59 z dnia 3 czerwca 2020 r.⁸⁷, zakres bezpośredniego nadzoru sprawowanego przez Komendanta i jego zastępców nad komórkami. Komendant CSP powierzyła nadzór nad realizacją szkoleń m.in. dotyczących stosowania śpb oraz taktyki i techniki interwencji Zastępcy Komendanta CSP do spraw dydaktycznych.

(akta kontroli: tom I, str. 4-34)

W ramach nadzoru kadry kierowniczej CSP nad realizacją zajęć i monitorowaniem stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, w okresie objętym kontrolą, w Centrum obowiązywały:

- decyzja nr 275 Komendanta CSP z dnia 30 października 2015 r. w sprawie *planowania i realizacji hospitacji oraz kontroli zajęć dydaktycznych* oraz decyzja nr 133 Komendanta CSP z 9 września 2021 r. w sprawie *planowania i realizacji hospitacji, lekcji obserwowanej oraz kontroli zajęć dydaktycznych*. W ramach wymienionych decyzji nałożono na kadre kierowniczą CSP obowiązek dokonywania kontroli oraz hospitacji zajęć prowadzonych przez nauczycieli policyjnych. Wprowadzono terminarz planowania oraz sprawozdawania z hospitacji i kontroli zajęć dydaktycznych jak również arkusze pozwalające na szczegółowe dokumentowanie ww. działań. W trakcie kontroli ustalono, że w ZIP CSP oraz ZSP CSP były przeprowadzane hospitacje i kontrole zajęć dydaktycznych z których sporządzano *Arkusze hospitacji/kontroli zajęć dydaktycznych*;

(akta kontroli: tom VII, str. 224-261)

- decyzja nr 447 Komendanta CSP z dnia 19 września 2013 r. w sprawie *prowadzenia, przechowywania i kontroli dzienników szkolenia oraz doskonalenia zawodowego przeprowadzanego centralnie ze zm.* oraz decyzja nr 111 Komendanta CSP z dnia 21 lipca 2021 r. w sprawie *prowadzenia, przechowywania i kontroli dzienników szkolenia oraz doskonalenia centralnego*. Doprecyzowano za ich pomocą sposób dokumentowania pracy poprzez określenie zadań związanych z prowadzeniem dzienników dla wszystkich osób biorących udział w procesie szkoleniowym⁸⁸. Powyższe decyzje ustanowiły obowiązek kontroli dziennika z określoną częstotliwością oraz podejmowanie działań w celu korekty ewentualnych nieprawidłowości;

(akta kontroli: tom VII, str. 262-273)

- decyzja nr 447 Komendanta CSP z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie *organizowania i przeprowadzania egzaminów w Centrum Szkolenia Policji* oraz

⁸⁷ w sprawie nadania upoważnień do załatwiania spraw i wykonywania czynności w imieniu Komendanta Centrum Szkolenia Policji w Legionowie ze zm.(dalej: decyzja w sprawie nadzoru).

⁸⁸ tj. nauczyciel policyjny, opiekun dydaktyczny, dowódca kompanii, przewodniczący zespołu pedagogicznego, przewodniczący komisji egzaminacyjnej, kierownik komórki dydaktyczno-wychowawczej lub jego zastępca.

decyzja nr 112 Komendanta CSP z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie zasad organizowania i przeprowadzania egzaminów lub zaliczeń w Centrum Szkolenia Policji. Określiły one działania kadry dydaktycznej uczestniczącej w egzaminach, uściśliły standardy egzaminacyjne dla słuchaczy wszystkich szkoleń oraz kursów, sposób postępowania osób wyznaczonych do uczestniczenia w egzaminach oraz przygotowania pakietów egzaminacyjnych;

(akta kontroli: tom VII, str. 274-293)

- decyzja 374 Komendanta CSP z dnia 28 sierpnia 2009 r. oraz decyzja nr 7 Komendanta CSP z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie ewidencji pracy nauczycieli policyjnych, która pozwoliła prowadzić stałe, comiesięczne monitorowanie liczby godzin zajęć dydaktycznych i innych działań podejmowanych przez nauczycieli w ramach czasu służby;

(akta kontroli: tom VII, str. 274-307)

- decyzja 232 Komendanta CSP z dnia 9 maja 2014 r. oraz decyzja nr 134 Komendanta CSP z dnia 5 listopada 2020 r. w sprawie konspektów zajęć dydaktycznych, które zdefiniowały pojęcie konspektu, określiły jego zawartość i wskazały, którzy nauczyciele policyjni powinni go sporządzać. Nałożyły na nauczycieli obowiązek posiadania konspektów w trakcie realizacji zajęć dydaktycznych. Decyzje określiły również obowiązki przełożonego w zakresie nadzoru nad przygotowaniem się nauczycieli do zajęć i wskazały obowiązek zatwierdzania konspektów przez właściwych kierowników komórek;

(akta kontroli: tom VII, str. 308-313)

- decyzja nr 56 Komendanta CSP z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie powołania Rady Pedagogicznej w Centrum Szkolenia Policji i trybu jej działania, która stanowiła m.in., że Rada Pedagogiczna ma charakter stały i stanowi organ opiniotawczo-doradczy Komendanta Szkoły w zakresie działalności dydaktyczno-wychowawczej. Jej działalność pozwala na cykliczne dokonywanie oceny procesu dydaktycznego realizowanego w Centrum i rekomendowanie kierunków działania w zakresie dydaktyczno-wychowawczym;

- decyzja nr 532 Komendanta CSP z dnia 3 października 2013 r. oraz decyzja nr 47 Komendanta CSP z dnia 18 marca 2021 r. w sprawie zadań Zespołu Pedagogicznego, opiekuna pedagogicznego i opiekuna dydaktycznego ze zm. Określiły one zakres zadań dla Zespołu Pedagogicznego, opiekuna pedagogicznego, a także opiekuna dydaktycznego. Nałożyły na kadrę dydaktyczną obowiązek podejmowania działań mających na celu efektywne przeprowadzenie szkolenia albo kursu, poprzez np. ocenę wyników procesu dydaktyczno-wychowawczego, wnioskowanie o wprowadzenie zmian w sprawach programu i organizacji szkolenia, rozwiązywanie bieżących problemów dotyczących spraw dydaktycznych, wychowawczych i organizacyjnych. Nadzór nad działalnością Zespołu Pedagogicznego oraz Opiekuna Pedagogicznego sprawuje Zastępca Komendanta CSP do spraw dydaktycznych;

(akta kontroli: tom VII, str. 314-334)

- decyzja nr 244 Komendanta CSP z dnia 2 października 2015 r. w sprawie dyżurów dydaktycznych i konsultacji metodycznych prowadzonych w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie oraz decyzja nr 168 Komendanta CSP z 24 grudnia 2020 r. w sprawie dyżurów dydaktycznych i konsultacji metodycznych w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie ze zm. Decyzje wprowadziły dwie formy pracy pozalekcyjnej słuchaczy i nauczycieli - dyżur dydaktyczny i konsultację metodyczną. Kierownicy komórek dydaktycznych zobligowani zostali do sporządzania harmonogramów dyżurów dydaktycznych, a także do bieżącego monitorowania ich przebiegu, głównie pod kątem

uwzględniania, zgłaszanych przez słuchaczy, ewentualnych potrzeb kształcenia, uzupełnienia oraz powtórzenia treści kształcenia;

(akta kontroli: tom VII, str. 335-352)

- decyzja Nr 219 Komendanta CSP z dnia 17 października 2018 r. w sprawie służby oficera nadzorującego ze zm. wprowadziła funkcję oficera nadzorującego. Kierownicy wszystkich komórek organizacyjnych, ich zastępcy i inni wyznaczeni oficerowie (wyłącznie policjanci) w godzinach popołudniowo-wieczornych oraz w dni wolne od zajęć dydaktycznych (zgodnie z miesięcznym *Harmonogramem służby oficera nadzorującego*), sprawują nadzór nad przebiegiem służby dyżurnej i ochronnej, przestrzeganiem regulaminu pobytu na terenie Centrum, prowadzeniem zajęć dydaktycznych lub konsultacji. W decyzji sprecyzowano także zadania oficera nadzorującego w przypadku zaistnienia na terenie CSP wydarzenia nadzwyczajnego.

(akta kontroli: tom VII, str. 353-357)

W CSP wprowadzono również:

- od dnia 3 sierpnia 2020 r. *Zasady delegowania nauczycieli policyjnych Centrum Szkolenia Policji w Legionowie do czasowego pełnienia służby w innych jednostkach organizacyjnych Policji*, w celu odbywania praktyk zawodowych⁸⁹;

(akta kontroli: tom VII, str. 358-382)

- od dnia 1 kwietnia 2021 r. *Zasady badań ankietowych na zakończenie szkoleń zawodowych podstawowych i kursów specjalistycznych oraz badań ankietowych odroczonych w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie*. Celem badań ankietowych było uzyskanie informacji zwrotnej od słuchaczy na temat jakości realizowanego w Szkole procesu dydaktycznego. Zgodnie z ww. zasadami procedura badawcza zakładała badanie dwuetapowe: I etap badania – badania ankietowe słuchaczy w ostatnich dniach szkolenia/kursu, II etap badania – badania ankietowe odroczone absolwentów szkolenia/kursu oraz ich bezpośrednich przełożonych po 6 miesiącach od zakończenia szkolenia; po 4 miesiącach od zakończenia kursu (do kwietnia 2021 r. - po 6 miesiącach). W obu etapach badania stosowano technikę ankietowania z wykorzystaniem kwestionariuszy ewaluacyjnych. Badania ankietowe przeprowadzane były w oparciu o roczny harmonogram. Próba badawcza na szkoleniu SZP wynosiła co najmniej 25%, a kursie specjalistycznym 100% grupy szkoleniowej. Wyniki badań ankietowych przedstawiane były Zastępcy Komendanta CSP do spraw dydaktycznych.

(akta kontroli: tom VII, str. 383-454)

W okresie objętym kontrolą wszystkie harmonogramy badań ankietowych wraz z korektami zostały zaakceptowane przez Zastępcę Komendanta CSP do spraw dydaktycznych. Spośród realizowanych w CSP szkoleń SZP i kursów specjalistycznych:

- w 2019 roku do badań ankietowych wytypowano słuchaczy 8 edycji szkolenia SZP oraz 24 kursów specjalistycznych;
- w 2020 roku do badań ankietowych wytypowano słuchaczy 7 edycji szkolenia SZP oraz trzech kursów specjalistycznych;
- w 2021 roku do badań ankietowych wytypowano słuchaczy 16 edycji szkolenia SZP oraz czterech kursów specjalistycznych⁹⁰.

(akta kontroli: tom VI, str. 178-185)

⁸⁹ zastępując *Zasady kierowania i odbywania praktyk zawodowych przez nauczycieli Centrum Szkolenia Policji w Legionowie z dnia 5 stycznia 2017 r. ze zm.*

⁹⁰ korekta harmonogram badań ewaluacyjnych na 2021 r. z dnia 18 października 2021 r.

Na podstawie przedłożonych kontrolerowi NIK wyników badań ankietowych uczestników szkoleń SZP realizowanych w CSP ustalono m.in., że:

- a) W analizowanych wynikach badań ankietowych edycji szkoleń SZP⁹¹, które zostały zakończone przed przerwaniem szkoleń z powodu COVID-19:
- większość funkcjonariuszy poddanych badaniu (tj. od 81,1% do 97,7%) deklarowała, że po ukończeniu szkolenia, rozpocznie służbę w pionie prewencji;
 - w kwestii oceny czasu realizacji trwania całego szkolenia, uczestnicy byli podzieleni. Na pytanie czy czas realizacji zajęć teoretycznych JM01-JM08 był odpowiedni, średnia⁹² wartość dla wskazań respondentów wynosiła: dla odpowiedzi „tak” 11,9%; dla odpowiedzi „optymalny” 50,5%; dla odpowiedzi „nie” 39,2%;
 - na pytanie czy czas realizacji ćwiczeń praktycznych w ramach JM01-JM08 był odpowiedni, średnia wartość dla wskazań respondentów wynosiła: Na „tak” 22,8%; na „optymalny” 42,9%; na „nie” 34,2%;
 - średnio 42,9% ankietowanych w badanych szkoleniach uważała, że czas realizacji szkolenia strzeleckiego taktyki i technik interwencji (JM09 i JM10) był za krótki, natomiast za stwierdzeniem, iż czas realizacji tych zajęć był optymalny opowiedziało się średnio 35,6% ankietowanych; liczba praktyk poza jednostką był zbyt krótka dla średnio 21,6%, a optymalna dla średnio 26,3% ankietowanych;
 - liczba godzin zajęć w ciągu jednego dnia była zbyt duża dla średnio 37,4%, a optymalna dla średnio 45,7% ankietowanych;
 - ankietowani słuchacze wskazywali w swoich wypowiedziach potrzeby: wydłużenia szkolenia, w tym wydłużenia godzin służby w jednostkach terenowych Policji⁹³, zwiększenia liczby zajęć praktycznych, w tym zwiększenia liczby godzin z wyszkolenia strzeleckiego oraz z taktyki i technik interwencji, wprowadzenia większej liczby zajęć z psychologii dotyczących np. sposobów radzenia sobie ze stresem;
 - większość słuchaczy pozytywnie oceniło kadre dydaktyczną wymieniając często najlepszych, ich zdaniem, nauczycieli policyjnych. Zdarzał się również przeciętne bądź negatywne oceny nauczycieli policyjnych.
- b) W zbadanych przez kontrolera wynikach badań ankietowych edycji szkoleń SZP⁹⁴, które były realizowane programem wprowadzonym decyzją 277/20 oraz programem zmienionym decyzją 158/21:
- większość funkcjonariuszy poddanych badaniu (tj. od 82,8% do 94,1%) deklarowała, że po ukończeniu szkolenia, rozpocznie służbę w pionie prewencji;
 - w kwestii oceny czasu realizacji konkretnych obszarów szkolenia, średnia wartość procentowa z odpowiedzi ankietowanych wskazywała, że liczba godzin dydaktycznych w obszarze:
 - zagadnień prawnych była za mała dla 41,8%, odpowiednia dla 51%, a za duża dla 3,8% ankietowanych;
 - zagadnień z zakresu prewencji była za mała dla 37,6%, odpowiednia dla 59,3%, a za duża dla 3,2% ankietowanych;
 - zagadnień z zakresu etyki, praw człowieka, problematyki antydyskryminacyjnej i antykorupcyjnej była za mała dla 14,5%, odpowiednia dla 77,4%, a za duża dla 8,1% ankietowanych;

⁹¹ edycje nr: SZP-7/18, SZP-1B/19, SZP-2/19, SZP-3/19, SZP-4/19.

⁹² Wszystkie średnie wartości w dokumencie zostały obliczone za pomocą średniej arytmetycznej.

⁹³ Wskazywano na potrzebę większej liczby praktyk, tzw. służb wyjazdowych.

⁹⁴ Edycje nr: SZP-3/21, SZP-5/21, SZP-8/21, SZP-12/21, SZP-14/21, SZP-16/21, SZP-19/21, SZP-23/21, SZP-23A/21.

- szkolenia strzeleckiego była za mała dla 54%, odpowiednia dla 43%, a za duża dla 3% ankietowanych;
 - Taktyki i technik interwencji była za mała dla 35,8%, odpowiednia dla 59,2%, a za duża dla 5% ankietowanych;
 - ogólny czas realizacji szkolenia był zdecydowanie bądź raczej za krótki dla średnio 70,4% ankietowanych, a odpowiedni dla 23,1% ankietowanych;
 - również z analizy pytań otwartych wynikało, że ankietowani słuchacze wskazywali na: potrzebę wydłużenia szkolenia i zwiększenia liczby zajęć praktycznych, w tym z technik interwencji i szkoleń strzeleckich, dużą ilość materiału do przyswojenia w krótkim czasie, zbyt dużo chętnych na konsultacje - zwłaszcza ze strzelania.
 - również na skróconych szkoleniach SZPE większość słuchaczy pozytywnie oceniło kadre dydaktyczną wymieniając często najlepszych, ich zdaniem, nauczycieli policyjnych. Zdarzały się jednak też zastrzeżenia do pracy pojedynczych nauczycieli policyjnych.
- c) W analizowanych przez kontrolera wynikach badań ankietowych edycji doskonałeń zawodowych, tj. przeprowadzonych na zakończenie kursów specjalistycznych⁹⁵ większość funkcjonariuszy poddanych badaniu oceniła kursy wysoko i bardzo wysoko, w tym:
- dobrze i bardzo dobrze oceniano prowadzących zajęcia,
 - dobrze i bardzo dobrze oceniono materiały realizowane w trakcie trwania kursów,
 - część ankietowanych zwróciło jednak uwagę na zbyt krótki czas trwania kursów/ zbyt małą liczbę godzin zajęć;
 - podczas badania ankietowego słuchaczy kursu ANI-2/19 część osób zwróciła uwagę na brak realizacji zajęć z technik stosowania śpb.
- (akta kontroli: tom VI, str. 186-552; tom VII, str. 1-70)
- d) Z badania odroczonego realizowanego na absolwentach doskonałeń centralnych oraz szkolenia podstawowego SZP-1B/19, zakończonych w 2019 r. - które miało na celu przede wszystkim ocenę przydatności wiedzy i umiejętności nabywanych w trakcie zajęć dydaktycznych w Szkole, w kontekście wykonywanych czynności służbowych, a których wyniki powinny być uwzględniane przy analizie programów szkolenia i doskonalenia pod kątem ewaluacji - wynika, że absolwenci SZP dokonali ogólnej oceny swojego przygotowania do wykonywania obowiązków służbowych na poziomie 3,7 (w skali 1-5), natomiast przełożeni niżej ocenili ich przygotowanie, tj. na 3,25. Z badania odroczonego, dotyczącego szkoleń SZP⁹⁶ i doskonałeń zakończonych w 2020 r. wynika, że nastąpił wyraźny spadek średniej oceny, tj. absolwenci SZP ocenili poziom swojego przygotowania do wykonywania obowiązków służbowych na 2,96, a ich przełożeni na 2,71. Najlepiej zostały ocenione zajęcia z zakresu szkolenia strzeleckiego oraz taktyki i technik interwencji. Z wyników badań ankietowych wynika, że nadrzędną kwestią, wpływającą na ogólną ocenę, był czas trwania szkolenia SZP.

(akta kontroli: tom VII, str. 71-187)

Na zadane pytanie, czy - a jeżeli tak, to w jaki sposób - wyniki badań ankietowych (prowadzonych w CSP) uwzględniane są w procesie podejmowania decyzji

⁹⁵ (1) dla opiekunów realizujących zadania związane z adaptacją zawodową policjantów w okresie służby przygotowawczej ONP-3/19, (2) dla instruktorów strzelań policyjnych ISP-1/19, (3) w zakresie metodyki nauczania MN-1/19, (4) dla policjantów podejmujący interwencje wobec osób agresywnych i niebezpiecznych ANI-2/19, (5) dla policjantów recertyfikujących uprawnienia do wykonywania zadań związanych z udzielaniem kwalifikowanej pierwszej pomocy RKPP-26/19, (6) dla przewodników psów do działań bojowych bez kagańca SEB-bk-1/21 oraz (7) dla przewodników psów służbowych do wyszukiwania zapachów narkotyków SEN-1/21.

⁹⁶ tj. SZP-1A/20 i SZP-2/20.

służących utrzymaniu wysokiego poziomu kształcenia w CSP, Komendant CSP wyjaśniła, że (...) zarówno przed jak i po wprowadzeniu obostrzeń pandemicznych – podejmowano stałe działania polegające na każdorazowym zapoznawaniu kadry kierowniczej i dydaktycznej z ww. wynikami badań. W szczególności były one przekazywane do zespołów zagadnieniowych realizujących treści programowe, zespołów pedagogicznych, jak również były one omawiane na odprawach służbowych i posiedzeniach Rady Pedagogicznej. Po wprowadzeniu w kwietniu 2021 r. nowych zasad badań ankietowych wszystkie wyniki tych badań zostają również zamieszczane na stronie intranetowej naszej jednostki i są ogólnodostępne dla wszystkich funkcjonariuszy i pracowników.

W okresie objętym kontrolą pośród działań podjętych w związku z wynikami badań ankietowych dla utrzymania wysokiego poziomu kształcenia należy wymienić wprowadzenie nowej Decyzji nr 134 Komendanta Centrum Szkolenia Policji w Legionowie z dnia 5 listopada 2020 r. w sprawie konspektów zajęć dydaktycznych. Decyzja wprowadziła zasadę, że każdy nauczyciel policyjny (niezależnie od stażu pracy na stanowisku nauczyciela policyjnego oraz rodzaju realizowanych zagadnień) musi posiadać zatwierdzony przez kierownika komórki dydaktycznej konspekt zajęć dydaktycznych. Uszczegółowiono w niej także wykaz elementów metodycznych i organizacyjnych, które muszą być zrealizowane, aby działania nauczyciela były odpowiednio wystandaryzowane w celu utrzymania wysokiej efektywności nauczania. Wprowadzenie formy obowiązkowego przygotowania się każdego nauczyciela do zajęć miało na celu określenie w konspekcie, dla każdego nauczyciela, szczegółowych wskazówek do realizacji, które w optymalny sposób pozwalają przekazywać treści programowe pomimo zmniejszenia czasu na ich realizację.

(akta kontroli: tom III, str. 4, 17-19)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia nadzór Komendanta CSP nad realizacją zajęć i monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w zakresie stosowania śpb, broni palnej oraz taktyki i technik interwencji. Zajęcia dydaktyczne w przedmiotowym zakresie podlegały ocenie jakości kształcenia. Ponadto w CSP wprowadzono mechanizmy monitorowania i badania efektów kształcenia.

OBSZAR

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, nie przedstawia uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

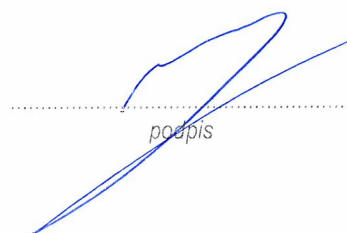
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, ³⁰..... listopada 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Porządku
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
p. o. Dyrektor
Michał Jędrzejczyk

Dominik Zimny
Doradca techniczny

.....
podpis

.....
podpis

